

Fåglar ¹₂₀₀₉ i Bohuslän

Fågelåret 2008

Fåglar i Bohuslän

ges ut av Bohusläns Ornitologiska Förening (BohOF) och utkommer med två nummer per år. Innehållet i det första numret under året utgörs främst av en sammanställning av intressantare fågelobservationer som gjorts under det senast föregående året. Nummer två innehåller artiklar om fåglar, fågelskådare och fågellokaler i Bohuslän.

BohOF grundades år 1998. Föreningens syfte är att stimulera intresset för och kunskapen om fågellivet i Bohuslän, samt att agera i fågelsskyddsfrågor inom landskapet. Varje år anordnas ett antal möten, föredrag, exkursioner, studiecirkelar och resor för medlemmar och andra intresserade.

Medlemsavgiften (som inkluderar *Fåglar i Bohuslän* och ett medlemsblad) är 150 kr, för juniorer 50 kr och för familjemedlemmar 40 kr. Beloppet sätts lämpligen in på postgiro 169 55 43–7, och glöm inte att ange namn, adress och gärna telefonnummer. Dekaler med BohOF:s märke kostar 20 kr. Äldre fågelrapporter från fågelåren 1998–2007 (samt nr 2 från 2006, 2007 och 2008) finns fortfarande att köpa; är du intresserad så hör av dig till Kenneth Johansson (tel nr och e-postadress finns på sidan 59).

På BohOF:s hemsida **www.bohof.com** finns information om föreningen och fågelskådande i Bohuslän, samt flera intressanta länkar. Uppgifter om aktuella fågelobservationer på Västkusten finns på **www.kustobsar.se**

Namn, adresser och telefonnummer till BohOF:s styrelsemedlemmar och kommunombud återfinns på sidan 59. Rapportmottagare är Lars Viktorsson, och hans adress, e-postadress och telefonnummer finns på sidan 8 och 59.

Innehåll

Fågelåret 2008	4
Om fågelrapporten och rapportering	7
Systematisk sammanställning	10
Så här rapporterar du	57
BohOF:s styrelse och kommunombud	59

Omslag: *Isabellatörnskata. Hållö, Sotenäs 22 oktober 2008.*

Foto: Lars Lundmark (www.larslundmark.se)

Baksida: *Isabellatörnskata. Hållö, Sotenäs 2 november 2008.*

Foto: Sven-Olof Martinsson.

Förord

Under medeltiden hörde Bohuslän till Norge. Genom freden i Roskilde 1658 blev landskapet slutligen svenskt; en mycket fattig landsända som bara levde upp när sillen gick till. Bohuslän har alltså tillhört Sverige i 350 år, men har trots det behållit en hel del av sin särart. När det gäller fåglarna gäller naturligt nog en del av förhållandena i vårt grannland också i Bohuslän. Man kan på ett sätt se landskapet som en försvinnande liten, mycket platt och blek version av Norge, till exempel när det gäller fjordarna, havsfåglarna och övervintrande vadare. Och allt fler norrmän köper numera hus i landskapet...

En av anledningarna till det ökande husköpandet tycks vara att man i Norge inte har samma strandskydd som vi har. Stränderna är i grannlandet ofta svåra att utnyttja på grund av att tomterna går ända ned till vattnet. Det är därför oroande, både för norrmän och svenskar, att man nu i Sverige luckrar upp strandskyddet. Alla som rör sig längs kusten kan själva se hur sommarstugor, bostadshus, så kallade sjöbodar och så vidare kryper allt närmare vattnet, och ibland till och med in i naturreservaten. Hela 95% av dispensansökningarna godkänns numera.

Det var en bygghet utan dess like längs bohuskusten innan ”finanskrisen” slog till under hösten 2008. Kortsiktiga vinstintressen, både privata och kommunala, håller på att förvandla Bohuslän till den ultimata sommarbadbaljan. Utrymmet i skärgården krymper, samtidigt som vattenskotrar och allt fler och snabbare båtar begränsar det på ett annat sätt. Frågan är hur allt detta påverkar till exempel fågellivet och vår totala upplevelse av kustbandet. Hur stort ”tryck” tål Bohuslän egentligen under sommaren? Var går smärtgränsen?

Att sammanställa en sådan här årsrapport är inte lätt: antalet observationer, datum, lokaler, observatörer, medobservatörer osv är mycket stort, och tycks öka för varje år, varför det är nära nog omöjligt att undvika att olika slags fel smyger sig in. Vi ber om ursäkt för sådana misstag, och ber dig också påpeka allvarligare fel så att vi kan rätta till dem i kommande nummer (kontakta rapportmottagaren eller undertecknad).

Till sist ett stort tack till alla som bidragit med fågelrapporter och foton detta år, samt till alla som på olika sätt medverkat i framställningen av denna skrift.

Möln dal 17 april 2009

Ingemar Åhlund Tel 0704-50 86 25 E-post: ing_ahlund@hotmail.com

Fågelåret 2008

En *dvärgsparv* sågs tillfälligt vid Bukilen, Uddevalla 6 januari, en fortsättning på landskapets sentida, stolta tradition med vinterfynd av denna sällsynta art. Vid Kråkudden, Öckerö sträckte en *brednäbbad simsnäppa* mot söder 19 januari. En *trana* uppehöll sig på Norrmanneboslätten, Kungälv från 20 januari och nära nog fyra veckor framåt. Vid Kråkudden passerade en *mindre lira* 21 januari. Under årets första månad sågs dessutom mer än 220 *dvärgmåsar* i landskapet.

Den *svarthakade buskskvätta* som sågs vid Haby bukt, Sotenäs 27 februari förebådade en kraftig invasion, som resulterade i ytterligare minst 16 ex under våren. Vid en fågelmatning i Ödsmål, Stenungsund uppträdde ännu en *dvärgsparv* 21–24 mars. Landskapets tredje *rostgumpsva* sågs vid Sannäsfjorden, Tanum 13 april, medan hela 275 *storspovar* rastade/passerade Breviks kile, Tjörn 21 april. Bohusläns tredje *vassångare* hördes sjunga på Öckerö 27–28 april, och den förstnämnda dagen inräknades hela 110 *ringtrastar* i landskapet. En *tuvsnäppa* upptäcktes vid Tofta kile, Kungälv 30 april, och blev kvar ända till 2 maj.

Flera *vita storkar* sågs under maj och juni, bland annat två obsar som gällde tre ex vardera. Tre ruvande *vigghonor* påträffades i Kollungeröd vatten, Orust, och ett par *engelska sädesärlor* häckade i Tanumshede. Vid Tofta kile inräknades 54 *mosnäppor* 19 maj, och fem *sommargyllingar* hördes sjunga runtom i landskapet från 24 maj och drygt en vecka framåt. Månaden avslutades med en *ägretthäger* som gästade Ödsmåls kile, Kungälv 31 maj.

Juni inleddes med två sjungande *busksångare* vid Bastevik, Nord-Koster, Strömstad följda av ytterligare en i Lilla Edet och en i Kungälv. En *gulnäbbad lira* sågs vid Kråkudden 10–11 juni, medan en *flodsångare* hördes sjunga vid Funneshultssjön, Uddevalla 12–23 juni. Ett häckande *småtärnepar* påträffades i Vägga skärgård, Sotenäs i början av juli. Utanför Strömstad sågs en 2K *havsörn* 10 juli.

Tre *stormsvalor* ringmärktes på Måseskär, Orust 1 augusti. Bohusläns tionde *baleariska lira* och ännu en *gulnäbbad lira* passerade Kråkudden 14 augusti. Från och med 21 augusti och en månad framåt rapporterades hela 22 *blåhakar* i landskapet. En 1K *aftonfalk* kunde avnjutas vid Långvalsliden, Uddevalla 24 augusti. Två ”*isländska rödspovar*” påträffades i var sin ända av Bohuslän (Torslandaviken respektive Nöddökilen) 5–9 september, och ytterligare en *ägretthäger* sågs 9–13 september, nu vid Ängholmen, Orust. Vid Haby bukt sågs ännu en årsunge av *aftonfalk* 13 september, och en 1K *stäpphök* passerade Öxnäs, Hisingen samma dag. En adult *stäpphök* sträckte dessutom mot söder vid

Ung tärnmås snackar allvar med ung tretåig mås. Ramsvikslandet, Sotenäs 14 oktober 2008. Foto: Peter Grahn.

Kalvöfjorden, Orust 21 september, medan tre *taigasångare* upptäcktes i landskapet 21–28 september. En honfärgad *aftonfalk* sågs vid Torslandaviken 27 september.

Landskapets andra *kaspiska trut* noterades vid Kråkudden 10 oktober, medan Västkustens första (och landets 13:e!) *isabellatörnskata* uppehöll sig på Hållö, Sotenäs 18 oktober–2 november. Därmed har **357** arter påträffats i Bohuslän. En "*vitgumpad buskskvätta*" sågs vid Haby bukt 19 oktober, Bohuslänns femte. Nära 8800 *havssulor* inräknades dessutom under månaden. Vid Torslandaviken påträffades en mycket sen *rörsångare* 1 november, och på Rossö, Strömstad fanns en *större piplärka* 2–3 november. Ensamma *ägretthägrar* sågs på Orust och i Kungälv mellan 18 november och 4 december, och närmare 3800 *alkekungar* rapporterades under årets näst sista månad. Årets enda *gråspett* observerades på Malmön, Sotenäs 1 december, och den enda *hökugglan* vid Kynnefjäll, Munkedal 4 december. Tre dagar innan julafton hälsade slutligen två *ägretthägrar* på vid Runsvallen, Kungälv.

Rekordhöga årssummor noterades för bland annat *lärkfalk* och *ringtrast*. Bland de arter som helt uteblev under 2008 kan nämnas småfläckig sumphöna, vittrut, turturduva, trastsångare och tallbit.

Ingemar Åhlund

Vädret

År 2008 kännetecknades av en rekordmild vinter, instabil sommar med augustiorkan, normalt höstväder och ett milt årsslut. **Januarivädret** var milt och mycket nederbördsrikt. Månaden innehöll fyra åtskilda stormdygn, som mest uppmättes 28 m/sek vid Väderöarna. Den milda väderlekstypen stod sig under **februari**. Enligt vårdefinitionen – sju dygn i sträck med temperatur över 0° – kom våren fjorton dagar tidigare än normalt, åtminstone i södra landskapsdelen. Det var blåsigt vid flera tillfällen, 27 m/sek vid Måseskär den 22 februari. Trots att våren rent teoretiskt kom i februari och **mars** kallas vårmånad så bjöd mars på kallare väder och mer snö än de egentliga vintermånaderna. Under påskveckan var det mycket kallt för årstiden, med ett par decimeter snö och minst -10°.

Det kyliga vädret med tillfällig snö i luften stod sig till början av **april**. Senare delen av månaden dominerade ett högtryck. Sista veckan kom milda ostliga vindar och gav höga temperaturer över +20°. Dygnsmedeltemperatur över +10° i minst fem dygn, gjorde att sommaren teoretiskt kom till södra Bohuslän den 27 april, nästan två veckor före normala förhållanden. Årets **maj**månad blev den torraste sedan 1994. Pingsten fick försommarvärme. Ytterligare en värmeperiod kom vid månadsslutet med +28°, nästan ett varmere rekord för månaden. **Juni** inleddes med varmt och torrt väder, som avbröts den 10:e med en sval och ostadig väderperiod. Därmed slutade äntligen torkan, välbehövligt regn föll då och då fram till månadsskiftet.

I början av **juli** kom några dagars värme och fint semesterväder. Men det avlöstes av svala temperaturer och regnskurar fram till slutet av fruntimmersveckan. Men då kom en värmebölja, som varade månaden ut. Måseskär och Vinga hade en s k tropisk natt den 28:e, över +20°. Högsommarvärmen tog slut den 1 **augusti**. Resten av månaden hade regn och blåst som typiska inslag. Den 4:e hade vinden vid Vinga orkanstyrka i byarna. Den 14:e blåste det över 20 m/sek vid kusten. Så höga vindstyrkor är ovanligt sommartid. Månaden blev också en av de nederbördsrikaste. Fram till den 10 **september** föll det regn nästan dagligen. Därefter följde två veckors högtryck med kylslagna nätter. Men ganska kraftiga regn vid månadsslutet gav ändå ett normalt nederbördssnitt.

Oktober hade två regntoppar, omkring den 4:e och den 25:e. Speciellt Jämtland, Medelpad och Halland drabbades av översvämningar. Också i Göteborg förekom lokala översvämningar. I ovädret den 4:e nådde vinden på Vinga och Väderöarna upp till 27 m/sek. Minusgrader uppmättes i **november**starten. Därefter kom mildare luft och kraftiga sydvästvindar. Den 10:e noterade Måseskär full storm. Uddevallabron fick stängas av och många hushåll blev strömlösa. Omkring den

Mindre lira. Kråkudden, Hönö 12 oktober 2008. Foto: Kerstin Martinsson.

20:e kom kallare luft från norr, som blev kvar i fem dygn. Månaden avslutades med regndagar. Under de första **december**dagarna blåste oftast vinden från ost, med låga regnmängder som följd. Månadens mitt var också blåsig, men vinden var sydvästlig med nederbörd och temperatur upp emot +10°. Under juldagarna sjönk temperaturen i och med ett högtryck, som med uppehållsväder gav julen och årsslutet rimfrostig barmark.

Gunnar Wikman

Fågelrapporten

Underlaget till årets rapport kommer till största delen från rapportsystemet *Svalan* **www.artportalen.se/birds**. Uppgifterna gäller hela landskapet, alltså även Öckerö kommun och bohusdelen av Hisingen. Av utrymmesskäl är datauppgifterna oftast i sammandrag eller tabellform. Är du intresserad av detaljuppgifter för en viss art så kan du antingen gå in och söka dessa direkt i *Kustobsars* **www.kustobsar.se** eller *Svalans* databaser eller be rapportmottagaren om hjälp.

Om rapportering i allmänhet

För att vi ska få en god bild av landskapets fågelliv behövs bidrag från alla. Häcknings- och flyttningsförhållanden förändras för vissa fågelarter genom störningar och biotopförändringar, och att uppmärksamma detta är viktigt. Uppgifter som lämnas via *Svalan* **www.artportalen.se/birds** kommer automatiskt med i underlaget till årssammanställningen, och rapporterar man där behöver man

inte göra det på annat sätt. En personlig rapport skriven vid årets slut kan dock på ett bra sätt sammanfatta förändringar i olika arters uppträdande, och ge mer detaljerad information än de uppgifter som lämnas via *Svalan*. En sådan rapport kan alltså vara ett fint komplement till de observationer man redan förmedlat till *Svalan*, men man behöver givetvis inte rapportera dubbelt.

En eventuell årsrapport skickas in före den 31 januari. Den bör vara uppställd i systematisk ordning i A4-format och enligt följande mall: art – antal – kön, ålder, beteende – lokal – kommun – datum – (2009-01-01) – observatör. Använd Excel med denna kolumnuppställning för att undvika mödosamt extraarbete och misstag i framför allt sifferuppgifterna. Rapportmall, om sådan önskas, återfinns på rapportsystemet *Svalan* www.artportalen.se/birds/fyndstatus.asp.

Om raritetsrapportering

För arter där raritetsrapport krävs är det viktigt att blanketten fylls i direkt på *Svalan* och så snabbt som möjligt. Vilka arter som kräver beskrivning framgår av rapportmallen (se ovan), men visas också automatiskt vid varje observation i *Svalan* och varje art på *Kustobsar*. De som inte rapporterar på *Svalan* kan skriva en raritetsrapport på papper eller i e-brev och skicka eller lämna den till rapportmottagaren. De mest sällsynta arterna granskas av SOF:s raritetskommitté (Rk) som sammanträder ett par gånger per år. Rapporter som inte kommer in i tid riskerar att inte bli klara till innevarande års fågelrapport.

Rapportmottagare

Lars Viktorsson
Stenbackevägen 5
451 34 Uddevalla
Tel 0522 - 860 37

Medlemmar i Rrk Bohuslän under 2008

Thomas Liebig	0303 - 891 23
Jörgen Olsson	0522 - 352 64
Peter Strandvik	0303 - 612 75
Peter Backman	0704 - 41 76 45
Lars Viktorsson	0522 - 860 37
Matti Åhlund	0526 - 250 21

Arttexterna har sammanställts av **Peter Strandvik**, **Ingemar Åhlund** och **Matti Åhlund**. **Peter Strandvik** har skött administrationen på *Svalan* för Bohuslän. Redigering och komplettering av arttexterna och övrigt redaktionsarbete har utförts av **Ingemar Åhlund** och **Matti Åhlund**.

Förkortningar och förklaringar

ad, adult: gammal fågel i slutlig dräkt
inl: inlandshäckning
juv, juvenil: ungfågel
ob: obestämd, dvs ej artbestämd
pull (pullus eller pulli): dununge
rast: rastande
s-dr: sommarträkt
sj: sjungande
sp: spelande
str: sträckande
subad: nästan adult, inte riktigt gammal och utfärgad
1K, 2K osv: ålder angiven i kalenderår

Kommun- och områdesförkortningar

H-n Hisingens bohusdel
K-v Kungälv kommun
L-E Lilla Edets kommun (bohusdelen, dvs väster om Göta älv)
L-l Lysekils kommun
M-l Munkedals kommun (utom Valbo-Ryrs socken, som tillhör Dalsland)
O-t Orust kommun
S-ad Strömstads kommun
S-nd Stenungsunds kommun
S-s Sotenäs kommun
T-m Tanums kommun
T-n Tjörns kommun
U-a Uddevalla kommun
Ö-ö Öckerö kommun

Systematisk sammanställning för år 2008

[Svart svan] *Cygnus atratus*

En ensam svart svan har setts nästan årligen i Bohuslän under 2000-talet (samma fågel?). 2008 observerades 1 ex i Torslandaviken 16–17 maj (Ola Wennberg, Johan Svedholm), 29 juli–1 augusti (Roger Eskilsson m fl) och 23–24 oktober (Johan Svedholm m fl), samt i Kalvfjärden, Orust 1–20 november (Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Sjutton fynd av totalt 55 ex, varav 12 vårfynd och 5 höstfynd. Alla fynd utom två rör sig om 1–4 ex som sträckt tillsammans med vanliga sångsvanar. Rastande mindre sångsvan är vi inte bortskämda med i Bohuslän, men 21–24 oktober höll 5 adulta till vid Färlevfjärden. En artren flock på 30 ex förbi Tjärnö 30 mars avviker också från det gängse mönstret.

1 ex str NO Strandskogen, Resteröd, U-a 24 feb (Tommy Ek). 3 ex str NO Stendammen, Bredfjället, U-a 8 mar (Magnus Larsson, Martin Larsson). 3 ad str NO Hyppeln, Ö-ö 8 mar (David Lundgren). 1 ex förbifl Forshälladalen, U-a 10 mar (Jan Johansson). 1 ex str O Holmen, Lane-Ryr, U-a 12 mar (Hans Petersson). 2 ex str N Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 mar (Bo Brinkhoff, Lars Carlbrand). 1 ad str O Holmen, Lane-Ryr, U-a 14 mar (Hans Petersson). 1 ad str NO Arödsberget, H-n 15 mar (Per Björkman). 2 ex str NO Högenorum, S-nd 16 mar (Magnus Larsson). 1 ad str NO Hällsberget, Ödsmål, S-nd 30 mar (Thomas Liebig). 1 ad str NO Marstrandsön, K-v 30 mar (Peter Strandvik). 30 ex förbifl. Lid, Tjärnö, S-ad 30 mar (Matti Åhlund). 1 ex str O Holmen, Lane-Ryr, U-a 1 apr (Hans Petersson, Jan Johansson). 2 ad str NO Glose hamn, Ryskärsfjärden, K-v 4 apr (Peter Strandvik). 5 ad stationär Färlevfjärden, L-l 21–24 okt (Peter Strandvik m fl). 4 ad str S Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 23 okt (Lennart Hermansson). 1 ad str S Åbyfjärden, S-s 19 nov (Hans Petersson, Kenneth Johansson).

Sångsvan *Cygnus cygnus* H

Ett par kläckte fram ungar i Tofta kile, Kungälv, men troligtvis blev ingen av dem flygg (Peter Strandvik m fl). I övrigt inga rapporter om sångsvanar som uppvisat tecken på häckning.

Fler än 100 ex rastande: 150 ex Baggehög, Jörlanda, Stenungsund 25 februari (Ulf Spannare, Marie Spannare). På slätterna vid Skär och Torgonö i Strömstad fanns mellan 108 ex och 265 ex i november och december. Och fler skulle det bli efter årsskiftet. Framför allt var det oskördade havreåkrar som drog till sig svanarna.

Sträcktoppen kom 14–15 mars, men bara tre dagssummor nådde över 200 ex: 293 ex str N Kråkudden, Öckerö 28 februari (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). 263 ex str N Kråkudden 14 mars (Bo Brinkhoff, Lars Carlbrand). 222 ex str NO Arödsberget, Hisingen 15 mars (Per Björkman).

Sädgås *Anser fabalis*

Tjugo fynd av totalt 245 ex, vilket är något färre än de senaste åren. Antalet

exemplar (fynd) fördelade sig på januari 1 (1), februari 40 (2), mars 47 (6), april 16 (5), juli 1 (1), oktober 90 (3) och november 155 (4). Från december finns dessutom ett fynd av tundrasädgås, se nedan.

Den största flocken var 70 ex str S Torslanda, Hisingen 6 november (Johan Svedholm, Niklas Aronsson). Sommarfyndet är notervärt: 1 ex i sällskap med två grågäss på Söö, Hunnebostrand, Sotenäs 27 juli (Anders Carlberg).

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus* Rr

Sex tundrasädgäss rastade tillfälligt med 4 bläsgäss vid Kyrkofjäll, Klövedal på Tjörn 19 december (*Per Undeland, Anders Lindegren, Krister Svanvik). Rasen ses inte årligen och oftast görs blott enstaka fynd. År 2006 utgjorde emellertid ett lysande undantag, då inte mindre än 19 fynd av totalt omkring 150 fåglar rapporterades. Totalt har nu 24 fynd av rasen gjorts i Bohuslän.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Ovanligt talrik under hösten både vad gäller antalet fynd och individer: minst 52 fynd under 2008 av totalt minst 912 ex. Första höstobservationen gjordes 27 september. Vid Nöddökilen i Strömstad uppehöll sig 40-100 ex 5-19 oktober (Sune Westman, Folke Bengtsson m fl) och vid Färlevfjorden, Lysekil fanns omkring 175 ex 20-21 oktober (Kenneth Johansson, Joachim Thelin). **Månadsfördelning:** januari 1 fynd (1 ex), februari 1 (4), mars 2 (4), april 5 (18), maj 1 (1), september 4 (43), oktober >52 (>684), november 6 (156) och december 1 (1).

Bläsgås *Anser albifrons*

Nio fynd av totalt 16 ex. En ganska normal siffra efter två goda år.

Månadsfördelningen var mars 1 fynd (1 ex), april 3 (7), maj 2 (2), augusti 1 (1), oktober 1 (1) och december 1 (4).

1 2K födosökande Kalvöfjorden-Halsefjorden, O-t 9-26 mar (Stefan Malm, Thomas Liebig). 2 ad Torp, Solberga, K-v 4 apr (Peter Strandvik). 2 ex Breviks kile, T-n 10-11 apr (Owe Hougström, Per Undeland, Krister Svanvik). 3 ex str O Holmen, Lane-Ryr, U-a 13 apr (Hans Petersson). 1 2K Nordreälvstranden, Säve, H-n 6-11 maj (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg m fl). 1 ex Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 9 maj (Thomas Liebig). 1 ex födosökande Köleröd, Klövedal, T-n 15 aug (Krister Svanvik). 1 ex rast Nöddökilen, S-ad 12 okt (Göran Strömberg). 4 ex Kyrkofjäll, Klövedal, T-n 19 dec, tillsammans med 6 tundrasädgäss (Per Undeland, Krister Svanvik, Anders Lindegren).

Grågås *Anser anser* H, 12-2

Ansamlingar över 500 ex rapporterade från nio lokaler:

Nöddökilen, Strömstad: 7 juli-24 oktober, som mest 1400 ex 24 oktober. Orrevikskilen, Strömstad: 11 juli-22 oktober, som mest 1050 ex 22 augusti. Skärslätten, Strömstad: 800-1330 ex 18-26 oktober (samtliga Matti Åhlund). Galtölera, Tanum: 540 ex 9 oktober (Ingemar Åhlund). Tannamskilen, Tanum: 21 augusti-30 oktober, som mest 1000 ex 11-12 oktober (Hans

Pettersson m fl). *Svälte kile, Uddevalla*: 500-700 ex 21 augusti–16 september (Jan Johansson m fl). *Kollungeröd vatten, Orust*: 700 ex 28–29 september (Stefan Oscarsson, Thomas Liebig). *Öxnäs, Nordre älv, Hisingen*: 675 ex 6 augusti (Bo Brinkhoff). *Åseby-Ödsmåls kile, Kungälv*: 11 oktober–3 november, som mest 860 ex 14 oktober (Peter Strandvik).

Noterad på 41 lokaler under januari (som mest 75 ex Runsvallen, Ytterby, Kungälv 4 januari; Lars Gustafsson) och 34 lokaler i december (som mest 123 ex Prästgårdskile, Hisingen 15 december; Johan Svedholm). Medan de stora höstflockarna framför allt hittas i de norra delarna av Bohuslän, så återfinns nästan samtliga vinterlokaler i södra halvan av landskapet.

[Stripgås] *Anser indicus*

En rastande stripgås vid Lökebergs kile, Kungälv 10 september (Peter Strandvik) utgör det enda fyndet under 2008. Arten har setts så gott som årligen under 2000-talet. Första fyndet i landskapet gjordes 1997, och årets var det 18:e för landskapet.

[Snögås] *Anser caerulescens*

En snögås av vit fas fanns bland grågäss och kanadagäss på Galtölера, Tanum 28 juli (Bo Kumlin). Det är flera år sedan arten senast rapporterades från landskapet.

Prutgås *Branta bernicla*

Trettiofem fynd av totalt 171 ex är en normal siffra. Flertalet av fynden gjordes som brukligt i oktober, och större delen av dessa var fåglar som sträckte ute i kustbandet. Fynd finns från alla månader utom januari och december: februari 1 fynd (1 ex), mars 2 (4), april 1 (1), maj 2 (26), juni 2 (2), juli 1 (1), augusti 1 (1), september 3 (10), oktober 20 (122) och november 2 (3).

”Ljusbukig prutgås” *Branta bernicla hrota* Rr

Tretton fynd av totalt 79 ex fördelade på januari 3 fynd (19 ex), juli 1 (1), september 4 (19), oktober 4 (20) och november 2 (20). Alla utom sommarfyndet är från Kråkudden.

Sommarfynd är ovanliga, men 15–17 juli observerades en fågel som hade *hrota*-karaktärer vid Breviks kile, Tjörn (*Patrik Jonasson, Owe Hougström, Per Undeland). Dessutom sågs en möjlig ljusbuk vid Nöddökilen, Strömstad 6 aug (Lars-Åke Karlgren, Oscar Kullingsjö).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Omkring 30 säkra eller troliga häckningar rapporterade – de flesta från Sälöfjorden i Kungälv, där Hallören hade minst 17 aktiva bon 17 maj (Tommy Järås). Observationer finns från alla kommuner utom Stenungsund och Munkedal.

Stationära flockar med mer än 10 ex, Breviks kile, T-n: 1–16 aug, som mest 44 ex 11 aug. Tofta kile, K-v: 25 maj–17 aug, som mest 89 ex 15 juni. Nöddökilen-Orrevikskilen, S-ad: 22 aug–30 okt, som mest 132 ex 31 aug.

Gravand *Tadorna tadorna*

Fyra vinterfynd: 1 ex Galtölera, Lur, Tanum 1–4 januari (Sune Westman, Fredrik Spak). 1 ex Fiskebäckskil, Skaftö, Lysekil 18 januari (Ola Bäckman). 1 ex Kråkudden, Öckerö 26 januari (Mikael Molin). 1 ex Lilla Varholmen, Torslanda, Hisingen 1 februari (Leif Andersson). Därefter rapporterad så gott som dagligen från 9 februari.

De flesta gravänderna lämnar kusten tidigt. Från september finns således bara två fynd, oktober tre och november två. Som regel är det enstaka ungfåglar som dröjer kvar. Årets sista observation: 1 ad mot S Kråkudden, Öckerö 12 november (Jon Håkansson).

Stora rapporterade ansamlingar var ovanligt få: 50 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, Orust 25 februari (Magnus Larsson, Martin Larsson). 50 ex Torslandaviken, Hisingen 21 april (Bengt Karlsson). Vanligtvis brukar det finnas några observationer av drygt 100 ex varje vår.

[Mandarinand] *Aix galericulata*

Två aprilfynd gjordes under året. För första gången på tio år rapporterades ingen mandarinand från Trälebergs kile, Lysekil. En hane sågs vid Lysegården, Kungälv även under förra året. Därmed föreligger 17 fynd av arten i landskapet.

1 hane Lysegården, Romelanda, K-v 20 och 25 apr (Patrik Hansson, Peter Strandvik). 2 hanar Karingön, O-t 30 apr (Folke Sjöberg).

Bläsand *Anas penelope* 12-2, 6-7

Häckning konstaterades åter i Tofta kile, Kungälv: en hona med 8 dunungar sågs från och med 2 juni (Peter Hvass m fl). Detta är den sjunde säkra häckningen i Bohuslän. Som vanligt fanns också bläsänder på plats i Torslandaviken hela häckningsperioden, men utan att några häckningsindicier noterades.

Vinterfynd: 1 ex Nordre älvs fjord, H-n 4 jan (Johan Svedholm, Anders Kronhamn). 1 hona Runsvallen, Ytterby, K-v 19 jan (Lars Gustafsson). 1 hane Breviks kile, T-n 19 jan och 27 jan (Per Undeland m fl). 2 ex Nordre älvs fjord, H-n 13 feb (Mathias Theander). 1 par str N Kärrsviken, Rörö, Ö-ö 15 feb (Erik Westberg). 21 ex str S Kråkudden, Ö-ö 17 feb (Claes-Göran Ahlgren). 4 hanar Kollungeröd vatten, O-t 17 feb (Thomas Liebig, Christer Lind). 1-2 ex Hålkedalskilen, S-ad 10–25 dec (Lars Åke Karlgren). 2 par Stora Drammen, Nord-Koster, S-ad 25 dec (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).
Få noteringar föreligger av **100 ex eller fler**: 152 ex str S Fotö, Ö-ö 14 mar (Tina Widén). 100 ex Björholmen, Klövedal, T-n 14 apr (Per Undeland). 149 ex Färlevfjorden, L-l 11 sep (Hans Petersson). 100 ex Breviks kile, T-n 18 sep (Krister Svanvik, Anders Lindegren).

Unga snatteränder. Tofta kile, Kungälv 27 juli 2008. Foto: Peter Hvass (www.hvassnatur.se).

Snatterand *Anas strepera*

Tofta kile, Kungälv är fortfarande den enda lokalen i Bohuslän där snatterand konstaterats häcka. 2008 observerades 5-6 ungpullar; sannolikt blev bara den sista kullen flygg, då säsongens mycket låga vattenstånd orsakade omfattande predation på ett flertal arter (Peter Hvass, Peter Strandvik m fl). Därmed finns det nu 18 säkerställda häckningar i landskapet. Par visade sig också stadigt under häckningstid vid Torslandaviken (3 par), Ejgdetjärnet, Tanum (1-2 par) och Sälö fjord, Kungälv (2-4 par). Första vårobservationen gjordes 2 april och den sista ordinarie höstnoteringen 12 oktober. Ett **vinterfynd**: 1 hane Saltö, S-ad 19 december (Matti Åhlund).

Kricka *Anas crecca* H, 12-2

Galtölera-Kragenäs, Tanum fortsätter att vara Bohuslänns förnämsta lokal för rastande krickor. Detta var också enda lokalen från vilken fler än 500 ex rapporterades: 600-3000 ex höll till här 8–29 september (Göran Strömberg m fl). Rapporterad med häckningskriterier från endast åtta lokaler, ungpull noterad bara vid Tofta kile, Kungälv (Ulf Lindell).

Vinterfynd: 1 ex Hökälla, H-n 3 jan (Jan Hellström, John Thulin). 1 hane Tofta kile, K-v 11 feb (Owe Hougström). 1 ex Madbäcksdammen, Björlanda, Boh 18 feb (Bo Brinkhoff). 15 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, H-n 28 feb (Nils Abrahamsson, Kåre Ström).

1-3 ex regelbundet observerade i Hålkedalskilen, S-d hela dec (Lars-Åke Karlgren). 5 ex Hakefjorden, S-nd 24 dec (Lennart Ljuhs).

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Över 1000 individer rapporterade från tre lokaler, alla i norra Bohuslän: 1470 ex Resö, Tanum 28 januari (Göran Strömberg). 1000 ex Galtölera, Tanum 9 september (Lars Åke Karlgren) och 1200 ex 22 september (Göran Strömberg). 1000 ex Makrillskär, Rossö, Strömstad 29 december (Sune Westman).

Stjärtand *Anas acuta* 12-2, 6-7

Stjärtand har aldrig konstaterats häcka i Bohuslän. Ett par som sågs regelbundet vid Galtö lera, Tanum 30 mars–1 maj (Matti Åhlund, Göran Sivemark) kan möjligen haft lite tankar på att häcka. Arten sågs mellan och 13 mars och 17 november.

Årta *Anas querquedula*

Inga konstaterade häckningar, men observationer som kan tyda på häckningsförsök gjordes vid två lokaler: Vid Ejgdetjärnet i Tanum visade sig flera par och alternativt upp till 4 hanar mellan 2 maj och 2 juni (Sverker Thoresson m fl). Vid Tofta kile, Kungälv rapporterades 1-2 par och alternativt 1-2 hanar från 10 maj till 1 juni (Peter Hvass m fl).

Övriga fynd: 1 par Kollungeröd vatten, O-t 13–22 apr (Martin Larsson, Thomas Liebig, Owe Hougström). 3 par Vadholmen, Havstens fjord, U-a 22 apr (Kenneth Johansson). 1 hane Orrevikskilen, S-ad 24–28 apr (Folke Bengtsson, Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck). 1 hane Torslandaviken, H-n 25–29 apr (Mathias Theander m fl). 1 hane Nöddökilen, S-ad 27 apr (Folke Bengtsson). 1 par Öxnäs, H-n 28 apr (Göran Karlsson). 1 hane Prästgårdskilen, H-n 11 maj (Bengt Nilsen, Martin Spång). 1 ad hane Torslandaviken, H-n 26 maj (Ingegerd Bratt, Douglas Bratt). 1 par Kårsund, Klövedal, T-n 28–29 maj (Per Undeland, Owe Hougström). **Inga sommar- eller höstfynd.**

Skedand *Anas clypeata*

Flera par eller hanar observerades regelbundet under häckningstid på två pålitliga skedandlokaler, Torslandaviken och Tofta kile, men inga säkra häckningar har rapporterats. Häckning har bara konstaterats vid 3-4 tillfällen i Bohuslän.

Skedand observerades mellan 9 april och 12 oktober, förutom ett **vinterfynd**: 1 hane Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs 21 december (Ulf Lindell).

Högt antal sommar: 18 ex Hjälmsvik, Kalvöfjorden, O-t 31 juli (Stefan Olsson).

Brunand *Aythya ferina*

Någon brunandhäckning har aldrig konstaterats i Bohuslän. I Torslandaviken ses emellertid arten året om. Högsta dagsnoteringen per månad på denna lokal:

januari 25 ex, februari 35, mars 9, april 6, maj 2 (hanar), juni 3 (hanar), juli 27, augusti 32, september 12, oktober 23, november 33 och december 28. Siffrorna under vinterhalvåret var dock betydligt högre för några år sedan. Inga sommarfynd gjordes utanför denna lokal. Två tvåsiffriga noteringar utanför Torslandaviken, båda i Kollungeröd vatten, Orust: 33 ex 19 september och 60 ex 28 september (Bertil Berntsson, Stefan Oscarsson).

Vigg *Aythya fuligula* 5-6

För första gången på flera år konstaterades häckning i Bohuslän: 3 ruvande honor inräknades i Beläterödsviken, Kollungeröd vatten, Orust 15 maj (Thomas Liebig). Dessutom fanns 1-2 par i Ejgdetjärnet, Kämpersvik, Tanum 3–26 maj (Jan Uddén m fl). Torslandaviken höll som vanligt vigg under årets alla månader; senaste säkra häckningen på denna lokal ägde rum under 1997 (Rrk Göteborg).

Sju lokaler hade **fler än 100 ex** under året: Tingstadstunneln, H-n 145-195 ex 3–4 jan (Johan Svedholm m fl). 130-210 ex Svälte kile-Laneberg, U-a 130-210 ex 7–8 jan (Hans Pettersson, Jan Johansson) och 115 ex 20 dec (Peter Nilsson). Lyckorna, Ljungskile, U-a 100-110 ex 11–13 jan (Jan-Erik Johansson, Lasse Svensson). Kalvöfjorden, O-t 110-250 ex 11–20 jan (Stefan Olson m fl). Torslandaviken, H-n 100-250 ex 6 apr–3 maj (Martin Larsson m fl). Ljungs kile, U-a 150-370 ex 6 nov–24 dec (Lasse Svensson). Ängholme kile, Mjörn, T-n 150 ex 13 dec (Magnus Larsson, Martin Larsson).

Praktejder *Somateria spectabilis* Rr (ej ad hane)

Fynd nr 57 i Bohuslän utgjordes av en sträckande individ som sågs vid Kråkudden, Hönö, Öckerö: 1 hane sträckte mot S den 5 april (Magnus Rahm, Stefan Malm, Lars Eric Rahm). Därmed har totalt 69 ex setts i landskapet.

Salskrake *Mergus albellus*

Högt antal: Minst 100 ex Askeröfjorden, Tjörn/Stenungsund 25–26 december (Per Undeland). Vårens sista salskrakerapport: 1 par Färlevfjorden, Lysekil 2 maj (Stig Giaever). Höstens första: 5 hanar + 3 honor Nordön, Lycke, Kungälv 2 oktober (Agne Gillholm).

Storskrake *Mergus merganser* 6-8

Kullar med pulli noterades på sex lokaler, vilket naturligtvis är långt under det verkliga antalet häckningar som årligen äger rum i landskapet.

Järpe *Bonasa bonasia*

Årets rapporter kommer från Bredfjället och tre andra lokaler i Uddevalla, samt Kynnefjäll (Munkedal) och Gullmarsskogen (Lysekil).

1 ex Stendammen, Bredfjället, U-a 28 jan (Hans Petersson). 1 sp ex samma lokal 8 mar (Magnus Larsson, Martin Larsson). 1 ex Västra Fjället, Kynnefjäll, M-l 4 apr (Hans-Olof Johansson).

1 ex mellan Surveln och Porsen, U-a 28 apr (Jan Johansson). 1 ex 3 km N om Havskuren, U-a 8 jun (Curt Josefsson). 1 ex Berghagen, Lane-Ryr, U-a 1 okt (Hans Petersson). 1 ex Stendammen, Bredfjället, U-a 1 nov och 3 ex Bredfjället, U-a 4 nov (båda Owe Hougström, Jan Johansson). 1 ex Gullmarsskogen, L-l 19 nov (Anders Balksten). 1 ex Berghagen, Lane-Ryr, U-a 29 dec (Hans Petersson).

Orre *Tetrao tetrix*

Inga observationer från skärgården detta år. Fyndbilden för spelande tuppar är ungefär densamma som under 2007, men rapporter kommer också från bland annat Ängfjället, Tanum (3 spelande) och Rishageröds vatten, Lilla Edet (3 spelande; båda uppgifterna från Lasse Svensson).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Från Bredfjället rapporteras 5+7 spelande tuppar 20 april och en kull 28 juni (båda Lasse Svensson). Detta är de enda obsar som uttryckligen handlar om spelande tjädertuppar och ungkullar, men fynd finns naturligtvis också från ett flertal andra områden, till största delen kända lokaler. En tupp höll till inne i Munkedals samhälle under årets två sista månader, betittad av många.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Rekordantalet (34 spelande ex) under 2007 följdes av en något måttligare siffra detta år: 9 spelande ex och en fågel som påträffades död. I ett längre perspektiv är detta emellertid en riktigt god årssumma. Totalt har nu ca 132 ex påträffats i landskapet, och arten har varit årlig sedan 1994. Ett diagram över förekomsten under perioden 1965–2007 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2008. Fynddetaljer för 2008 återfinns nedan.

1 ex sp Hede obsplats, Romelanda, K-v 11 jun (Peter Strandvik). 1 ex sp Tossene, S-s 3–4 jun (Hans-Olof Johansson, Mats Tunsvik). 1 ex sp Leråns dalgång, Ucklum, S-nd 23–28 jul (Per Anders Ternevall, Owe Hougström). Minst 2 ex sp Forshälladalen, U-a 11 maj–2 aug (Peter Nilsson, Hans Petersson, Petra Söderqvist m fl). 3 ex sp Skärslätten, S-ad 17 jun (Matti Åhlund). 1 ex spelande Västerby, Forshälla, U-a 29 jul–2 aug (Peter Backman, Magnus Bladh, m fl). 1 dött ex Södra Hjälmvik, O-t 25 aug (Stefan Oscarsson).

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt rapporterades 25 ex, vilket är rekordmånga (21 ex 2003 tidigare högsta årsnoteringen). Av dessa observerades 8 ex under föråret (den sista 8 maj) och 18 under efteråret (den första 22 oktober). Förmodat stationära fåglar fanns vid Nord-Koster (1 ex under våren) och Ramsvikslandet (2-3 ex under hösten). Mer om islommarnas uppträdande på Västkusten står att läsa i Kristoffer Nilssons artikel i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2008.

Komplettering: 1 ad str S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 11 nov 2006 (Anders Carlberg m fl).

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

Tre obestämda islommar observerades under året: 1 ex str S Kråkudden, Hönö, Öckerö 6 oktober (Martin Oomen m fl). 1 ex Hållö, Sotenäs 1 november (Musse Björklund, Stefan Hage m fl). 1 ex str N Kosterfjorden, Strömstad 17 november (Ingemar Åhlund).

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Två vårfynd och ett höstfynd, alla vid Kråkudden, Hönö, Öckerö: 1 ad str S 28 april (Martin Oomen), 1 ad str S 3 maj (Håkan Thorstensson) och 1 1K 25 oktober (Markus Tallroth m fl). Samma siffror som under 2007.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Rapporterad under häckningstid från 21 lokaler (totalt närmare 30 par). På tolv av dessa konstaterades häckning (ruvande eller ungar), på fyra var häckning trolig (spelande fåglar eller permanenta revir), på fem var häckning möjlig (enstaka fåglar i lämplig miljö). Lokalerna listas nedan med högsta antal/häckningskriterium och observationsintervall.

Tanum: Edsvikstjärnet 1 par 3 maj–28 jun. Ejgdetjärnet, Kämpersvik 3–4 par/ungar 6 apr–6 nov. **Sotenäs:** Fodenäs, Tossene 3 ex/unge 27 apr–14 jul. Germunneröd vatten 1 ex 21 apr. **Munkedal:** Hensbacka 1 par/ungar 24 maj–8 jul. **Uddevalle:** Fossendammen 1 par/ungar 24 apr–7 nov. Långevattnet 1 ex 11 apr. **Stenungsund:** Dyfjäll, Svartedalen 1 par/ungar 27 apr–8 jun. **Lilla Edet:** Terås grustag 1 par/ungar 20 apr–26 jul. **Orust:** Skogsvattnet 1 par/sp 16 apr. **Tjörn:** Klövedalsdammen 1 ad 27 maj. **Kungälv:** Smörsundsdammen, Koön 3 ex/sp 20 mar–4 maj. Tofta kile 1 par/sp 1 apr–6 okt. Kristiansborg 1 par/ungar 14 maj–21 sep. Varbergsdammen 2 par/ruvande 6 apr–13 maj. Hållsungamyren 1 ex 25 apr. Golfbanedammarna, Bollestad 1 par/ungar 17 maj–17 jul. Sannerdammen, Romelanda 1 ex 29 maj. **Hisingen:** Bulyckedammen, Torslanda 1 par/ungar 4 jun. Hökälla 3 ad/ungar 1 apr–4 okt. Torslandaviken 4 ex/ungar hela året. **Högsta siffrorna från vinterhalvåret:** 15 ex Nordströmmarna, Dragsmark, O-t 23 mar (Ingemar Strid). 8 ex Sundet, S-nd 4 jan (Owe Hougström).

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* Rr

Ett fynd detta år: 1 ad Kalvöfjorden, Orust 30 juli–30 september (Thomas Liebig m fl). Fågeln blir den 46:e som rapporterats i Bohuslän (totalt 24 fynd).

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

En mycket måttlig årssiffra på omkring 1625 ex. Ovanligt många i juni, flest i oktober. Månadsfördelning (antal ex): januari 191, februari 56, mars 4, april 1, maj 69, juni 310, juli 14, augusti 41, september 2, oktober 866, november 57 och december 12. Tre rapporter om dagssummor över 100 ex, alla från Kråkudden, Öckerö: 220 ex str S 10 juni (Roger Eskilsson m fl). 337 ex str S 5 oktober (Markus Tallroth m fl). 300 ex str S 22 oktober (Hans Elleby).

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea* Rr

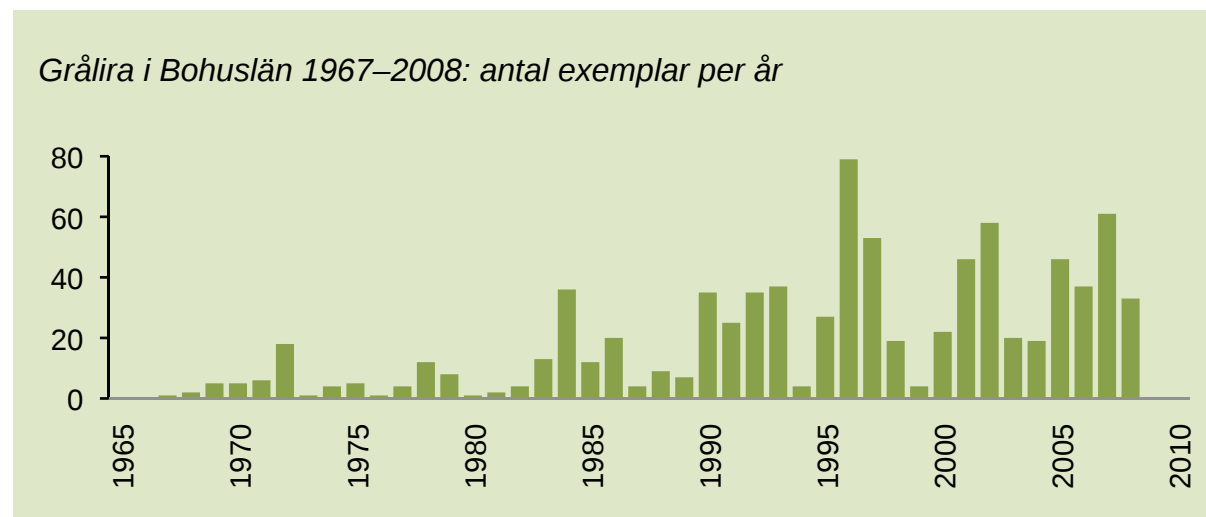
Två sommarfynd, båda från Kråkudden, Hönö, Öckerö: 1 ex str S 10 juni (Mikael Molin, Roger Eskilsson m fl) och 1 ex str S 11 juni (Jan Johansson m fl). 1 ex str S 14 augusti (Stefan Svanberg m fl). Rrk Göteborg bedömer att juniobservationerna rör sig om samma fågel. Därmed har 29 ex (28 fynd) påträffats i Bohuslän. Arten har varit årlig sedan 2001 med 1-4 ex.

Grålira *Puffinus griseus*

Totalt 33 fåglar mellan 14 augusti–15 november, varav 18 vid Kråkudden.

Månadsfördelning: augusti 2 ex, september 5, oktober 21 och november 5. Normalt uppträdande både i antal och tid på säsongen för den senaste tjugoårsperioden.

Första fyndet i Sverige gjordes SV om Marstrand 14 november 1959 (*Vår Fågelvärld* 20:151). Därefter rapporterades arten 1963, och sedan dess har den iakttagits årligen på Västkusten. Gråliran häckar på södra halvklotet, närmast på Falklandsöarna och Eldslandet.

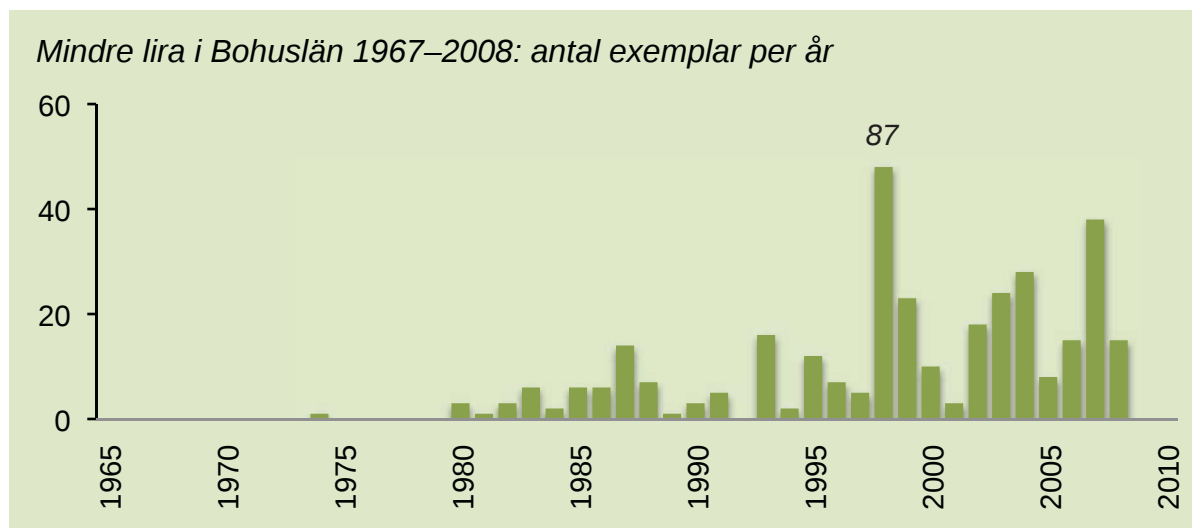

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* Rr

1 ex sträckande mot söder 14 augusti vid Kråkudden, Öckerö (Tina Widén m.fl.), samma fågel sågs även vid Vinga. Därmed har 9 fynd av totalt 10 ex registrerats i Bohuslän. Tidigare observationer gjordes 1998 (2 ex), 2001 (1 ex), 2003 (4 ex) och 2004 (2 ex). (Balearisk lira räknades tidigare som en ras av medelhavslira.)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt 15 ex fördelade på januari 1, juni 6, juli 4, augusti 2 och oktober 2, vilket är knappt hälften av årssumman från 2007. Kråkudden stod för alla utom 3 ex. De flesta mindre lirorna brukar ses under juni–september. Januarifyndet (1 ex str N Kråkudden, Öckerö 21 januari; Uno Unger) är troligen det andra i Bohuslän. Mindre lirans uppträdande i Bohuslän 1967–2008 presenteras på nästa sida.

Innan 1967 finns tre fynd från Bohuslän, däribland det första för Sverige från 1934 (*Fåglar i Bohuslän* 2/2006). Därefter rapporterades arten från landskapet 1950 och 1965 (båda gångerna med 1 ex). Rekordnoteringen är från 1998 och lyder på 87 ex. Mindre liran häckar närmast på Brittiska öarna och Färöarna.

Stormsvala *Hydrobates pelagicus* Rr

Kåre Ström ger sig inte. Årets skörd blev fyra nattfångade stormsvalor, samtliga från Måseskär, Orust: 3 ex 1 augusti (Kåre Ström, Owe Hougström, Aimon Niklasson) och 1 ex 20 september (Kåre Ström). Därmed har 76 stormsvalor noterats i landskapet.

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

En låg årssiffra, bara fyra ex rapporterade, alla från Kråkudden, Öckerö: 1 ex 19 januari (Anders Eriksson). 1 ex 5 oktober (Markus Tallroth m fl). 1 ex 23 oktober (Carl Tholin m fl). 1 ex 27 oktober (Ola Wennberg).

Havssula *Morus bassanus*

Totalt har omkring 10 800 ex rapporterats (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade), vilket är en hög årssiffra. Oktober stod för drygt 80% av årets fåglar, medan april, maj och september uppvisade ovanligt låga siffror. Bästa dagar blev 10 och 11 oktober med 1015 respektive 2550 inräknade fåglar. Månadsfördelning: januari 47, februari 174, mars 33, april 21, maj 22, juni 153, juli 200, augusti 805, september 63, oktober 8791, november 452 och december 23.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Samtliga kända kolonier besöktes och boräknades. Totalt nio kolonier med 2590 bon hittades, kolonistorleken varierade mellan 83 och 813 bon. I de kolonier som räknades både 2007 och 2008 ökade antalet bon med omkring 15%. Endast en av

kolonierna minskade. Inga nya kolonier hittades under året (uppgifter från Tommy Järås).

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Häckplatsen på Soteskär i Sotenäs kommun kontrollerades åter 30 maj. Denna gång hittades åtta toppskarvsbon bland stenblock och häckande storskarvar. Sju av bona hade ägg eller ungar av varierande storlek, sex ungar ringmärktes (Tommy Järås, Matti Åhlund). Det ses allt fler toppskarvar längs Västkusten under häckningstid, varav också en del gamla i full häckningsdräkt. Till exempel fanns 135 toppskarvar på Väderöarna 26 maj (de flesta i och för sig subadult). Majoriteten av toppskarvarna återfinns i norra Bohuslän.

I området kring Segelskären och Koster (dvs den blivande nationalparken Kosterhavet) noterades riktigt höga antal redan i början av juli, och även hösten bjöd på rekordsiffror: 565 ex 3 juli, minst 1700 ex 27 juli, 2430 ex 16 augusti, 2790 ex 14 september (samtliga Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). Höga antal från andra lokaler: 400 ex Bonden, Lysekil 16 augusti (Peter Grahn), 675 ex Väderöarna, Tanum 4 november (Peter Grahn m fl) och 245 ex Härmanö, Orust 7 december (Lasse Svensson).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Blott ett ex påträffades under året: 1 tutande hane vid Kollungeröd vatten, Orust 13–22 april (Andreas Wällberg, Magnus Larsson m fl). 52 fynd (55 ex) föreligger därmed i Bohuslän.

Ägretthäger *Egretta alba* Rr

Hela 5 fynd (omfattande 6 ex) gjordes detta år, samtliga i Kungälv och på Orust, som båda saknar tidigare fynd av arten. En fågel sågs i slutet av maj och resterande under september och november–december. Landskapets totalsiffror dubblas därmed och omfattar nu 10 fynd (11 ex). Fynddetaljer återfinns nedan. Med tanke på artens expansion i norra Europa är ett ökat uppträdande inte överraskande, men årets förekomst får väl trots det betraktas som närmast sensationell. Senaste gången en ägretthäger påträffades i Bohuslän var i maj 2003; de fyra fynden innan dess gjordes i maj 1979, maj 1991, april 1999 och augusti 2001.

1 ex Ödsmåls kile, K-v 31 maj (Christoffer Magnusson). 1 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 9–13 sep (Magnus Larsson, Martin Larsson m fl). 1 ex Assmunderöds vatten-Runns vatten, Slussen, O-t 18 nov (Owe Hougström, Jan Johansson), samt vid Runns vatten 25 nov–4 dec (Stefan Oscarsson m fl). 1 ex Runsvallen, Ytterby, K-v 19 nov och 2 ex samma lokal 21 dec (båda Lars Gustafsson).

Gråhäger *Ardea cinerea* H

Endast tre rapporter om kolonier har inkommit, två i Strömstad och en i Kungälv.

Under 2004 redovisades 365 par i sju kolonier vid en omfattande inventering av Bohusläns häckande bestånd (sammanfattning i *Fåglar i Bohuslän 2/2007*). Sedan dess har två små kolonier upptäckts.

Vit stork *Ciconia ciconia*

Sju vita storkar (fördelade på tre fynd) sågs i maj, samt en i juni, vilket såvitt känt innebär det bästa året någonsin för arten i landskapet. Senast arten sågs i Bohuslän var i april 2004. Om vi antar att årets fåglar verkligen var 8 olika individer, så är landskapsiffrorna nu 37 fynd (46 ex). Några av fynden kan naturligtvis gälla samma fåglar, till exempel de två obsarna av 3 ex som gjordes med tio dagars mellanrum. Fynddetaljer nedan.

1 ex str Diseröd, Romelanda, K-v 3 maj (Jens Ekdahl). 3 ex Hedekas, M-l 21 maj (gnm Lennart Hermansson). 3 ex Naveröd, Röra, O-t 31 maj (Randi Heiel Ekeborg). 1 ex str Holmen, Lane-Ryr, U-a 3 jun (Hans Petersson).

Bivråk *Pernis apivorus*

Bland annat noterades 50-60 insträckande bivråkar i havsbandet mellan Käringön, Orust och Vägga skärgård, Sotenäs 31 maj–1 juni; flest sågs vid Käringön: 20-30 ex kom in från havet 1 juni och fortsatte mot öster (Mats Raneström, Folke Sjöberg). Även i år bevakades sträcket över Bredfjället sporadiskt av Lasse Svensson, och högsta dagssiffran är från 23 augusti då hela 61 ex passerade mot söder.

Röd glada *Milvus milvus*

Tjugotvå vårfynd och två sommarfynd detta år innebär en återgång till siffror i nivå med 2006 (22 ex) och 2005 (25 ex). I fjol rapporterades endast 15 röda glador.

1 ex Torslanda golfbana, H-n 28 feb (Per-Erik Hagström, Jeanette Hagström). 1 ex Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 10 mar (Owe Hougström, Torbjörn Arvidsson). 1 ex Volvo Torslanda, H-n 13 mar (Roger Eskilsson). 1 ex Jörlanda, S-nd 13 mar (Fredrik Pilsmedh). 1 ad Tvets skola, Tegneby, O-t 13 mar (Torbjörn Janson). 1 ad Baggehög, Jörlanda, S-nd 16 mar (Ulf Spannare, Marie Spannare). 1 ex Larsered-Ingebäck, H-n 17 mar (Bengt Karlsson, Bjarne Modigh m fl). 1 ex Glose Brattegård, K-v 21 mar (Karl-Johan Bondeson). 1 ex Ragnhildsholmen, H-n 28 mar (Lars Sölsnaes). 1 ex Lycke, K-v 30 mar (Magnus Larsson, Martin Larsson). 1 ex Kärrhed, Torsby, K-v 4 apr (Peter Strandvik). 1 ex Forshällaskolan, U-a 4 apr (Peter Backman). 1 ex Fästningsholmen, K-v 6 apr (Henrik Holm Brask). 1 ex Fotö, Ö-ö 7 apr (Tina Widén). 1 ex Flakberget, Bärfendal, T-m 10 apr (Thorsten Gansing). 1 ex Halsevägen, Halsefjorden, O-t 13 apr (Owe Hougström). 1 ex Holmen, Lane-Ryr, U-a 19 apr (Hans Petersson). 1 ex Öxnäs- Brunstorpsnäs, H-n 22 apr (Johan Svedholm m fl). 1 ad Baggehög, Jörlanda, S-nd 4 maj (Ulf Spannare, Marie Spannare). 1 2K Skönhammarsvägen, Stora Höga, S-nd 27 maj (Mats Raneström). 1 ex Skålvisered, Säve, H-n 30 maj (Lars Gustafsson). 1 ex Långvalsliden, Herrestad, U-a 1 jun (Jörgen Olsson). 1 ex Rabbalshede, T-m 14 jul (Peter Anderson). 1 ex Berg, Kämpersvik, T-m 16 jul (Jan Ekborg).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Den sista havsörnsrapporten för våren är från 19 april, och första för hösten 24 augusti. Men däremellan finns också en sommarobs: 1 2K-fågel sågs vid Syd-Långö, Strömstad 10 juli (Nils Notelid).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus* 6-7

En misslyckad häckning rapporteras från Tofta kile, Kungälv. Därutöver har bobygge setts vid Ragnhildsholmen, Nordreälvstranden, Skogomedammen och Hökälladammen, samtliga Hisingen, samt Kollungeröd vatten, Orust och Germunneröd vatten, Sotenäs. En mängd andra observationer under häckningstid och i lämplig biotop finns också, bl a från Rossö i Strömstad och Ejgdetjärnet i Tanum, men större delen är från Hisingens och Kungälvs älvstränder. **Fenologi:** Första vårobsarna gjordes 30 mars, sista för hösten 5 oktober.

Blå kärrhök *Circus cyaneus* 6-7, 12-2

En mängd fynd gjordes på Hisingen och i Kungälv under januari–februari; minst 3-4 individer bör ha varit inblandade. Norr därom sågs under samma period 2-3 ex; se nedan. Vårens sista blåhök sågs 26 maj. Detta år finns också två sommarobsar, båda från Kungälv; se nedan för fynddetaljer.

Höststräcket inleddes 23 augusti. Från Hisingen rapporteras tre decemberfynd; ytterligare två gjordes längre norrut i landskapet; se nedan.

Fynd norr om H-n/K-v under jan–feb: 1 ad hane Skogby, Bottna, T-m 10 jan (Thorsten Gansing). 1 ad hane Ljungbytorp, T-m 26 jan (Morten Günther). 1 hona vid Spekeröd, Stenungsund 8 februari (Per Björkman). **Sommarfynd:** 1 ad hane Ödsmåls kile, K-v 21 jul (Mats Raneström, Lars Gustafsson). 1 hona Vitsten, Solberga, K-v 5 aug (Mats Raneström). **Fynd norr om H-n under dec:** 1 honf mot S Akzo Nobel, S-nd 15 dec (Stefan Oscarsson). 1 honf Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 20 dec (Stefan Avenfors).

Stäpphök *Circus macrourus* Rr

Två höstfynd gällande sträckande fåglar gjordes under 2008: 1 1K mot SV vid Öxnäs, Hisingen 13 september (Niklas Aronsson, Hans Börjesson, Jan Lundkvist, Per Björkman) och 1 ad hane mot S vid Kalvöfjorden, Orust 21 september (Owe Hougström, Stefan Malm, Petra Söderqvist m fl). Den ungfågel som passerade över Hisingen 13 september sågs också senare samma dag i södra Göteborg, och uppträdde sedan stationärt NO om Falkenberg 16–23 september. Fågeln saknade en handpenna i ena vingen och kunde därför identifieras.

Senast arten sågs i Bohuslän var under 2006. Totalsiffran för landskapet – som korrigerats sedan sist – är därmed uppe i 9 ex (lika många fynd), fördelade på Hisingen 4 ex, Uddevalla 2, Orust 2 och Öckerö 1.

Aftonfalk. Haby bukt, Sotenäs 13 september 2008. Foto: Tommy Ek.

Fjällvråk *Buteo lagopus* anm.värt

Ett sommarfynd: 1 ex vid Stora Högamotet (avfart 90), Stenungsund 6 juni (Christer Cederfalk). Sista fjällvråken för våren sågs 11 maj, första för hösten 10 september.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Normalt antal observationer. Vårens sista kungsörn sågs 29 april, medan höstens första dök upp 25 september. Fördelning mellan kommunerna (antal ex): Strömstad 2, Tanum 1, Munkedal 2, Sotenäs 2, Uddevalla 4, Orust 2, Tjörn 2, Kungälv 4 och Hisingen 2. Som vanligt utgörs flertalet av de åldersbestämda kungsörnarna av yngre fåglar.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus* 6-7

Fenologi: Första vårobsen 29 mars, senaste höstobsen 14 oktober.

Tornfalk *Falco tinnunculus* anm.värt

Teuvo Carlanders holkprojekt i Munkedal, Lysekil och Uddevalla kommuner redovisar 29 häckningar och 136 ringmärkta ungar (att jämföra med 22 häckningar och 98 ringmärkta ungar 2007).

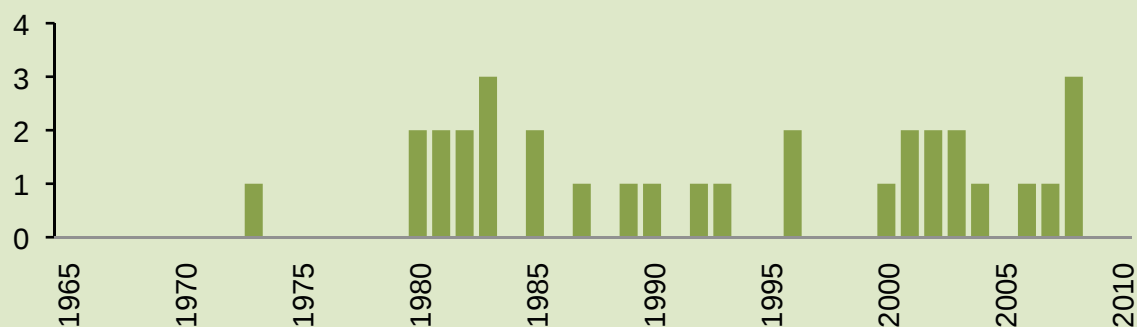
Aftonfalk *Falco vespertinus* Rr

Tre höstfynd, fördelade på Uddevalla, Sotenäs och Hisingen, innebär att bohussiffrorna nu uppgår till 31 fynd (32 ex). Siffrorna har korrigerats sedan sist. Ny art för Sotenäs. Fynden för 2008 och det historiska uppträdet följer nedan. 1 1K Långvalsliden, Herrestad, U-a 24 aug (Jörgen Olsson). 1 1K Haby bukt, Ramsviksländet, S-s 13 sep (Tommy Ek; se foto). 1 honfärgad Torslandaviken, H-n 27 sep (Magnus Persson).

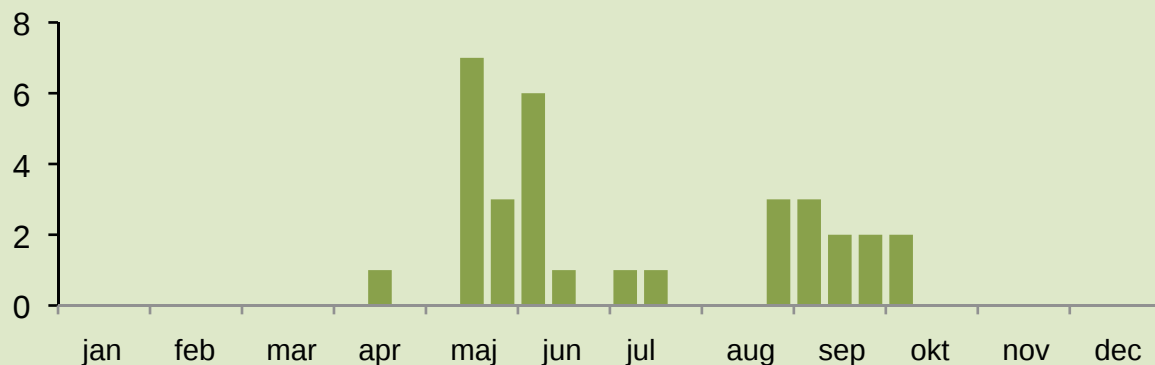
Aftonfalk i Bohuslän: antal exemplar per kommun t o m 2008

S-ad	T-m	S-s	M-l	L-l	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö	Σ
0	2	1	0	1	9	0	5	0	3	6	5	0	32

Aftonfalk i Bohuslän t o m 2008: antal exemplar per år

Aftonfalk i Bohuslän t o m 2008: antal exemplar per tiodagarsperiod

Första fyndet av aftonfalk i landskapet gjordes vid Trankärr i Kungälv 1973.

Stenfalk *Falco columbarius*

Ett februari- och ett junifynd redovisas nedan. I övrigt var arten ganska talrik under både vår- och höststräck.

Vinterfynd: 1 ex Nordösundet, Lycke, K-v 3 feb (Annika Wetterberg). **Sommarfynd:** 1 hona Breviks kile, T-n 3 juni (Per Undeland).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Totalt har ca 60 ex rapporterats mellan 29 april–7 oktober, den överlägset högsta årssiffran någonsin i landskapet. Det tidigare rekordet var 44 ex, som noterades under både 2006 och 2007. Det ser onekligen ut som om arten är på uppgång i Bohuslän, och den första konstaterade häckningen kom ju också under 2007. Fem av årets lärkfalkar sågs mellan 24 juni–24 juli, fördelade mellan Munkedal, Uddevalla (2) och Kungälv (2). Någon/några av dessa kan mycket väl handla om fåglar som häckade i landskapet.

Jaktfalk *Falco rusticolus* Rr

Minst två unga jaktfalkar höll till i landskapet under hösten, vilket resulterade i rekordmånga rapporter. Därmed finns 47 fynd av lika många ex registrerade i Bohuslän. Dessutom uppträdde en förrymd ”grönlandsfalk” på Sotenäs 25 juli (se foto nästa sida).

1 1K Fykan, Ramsviklandet, S-s 29 sep (Thomas Ring). 1 1K Nöddökilen, S-ad 5 okt (Göran Strömberg, Janeth Börjesson). 1 1K Lyngö, Väderöarna, T-m 12 okt (Anders Sennmalm m fl). 1 1K förbifl. Boxviks kile, Vallerö och Kärreberg, O-t 23 okt (Stefan Oscarsson, Stefan Avenfors). 1 1K Hållö, S-s 25–27 okt och 30–31 okt (Jan Artursson m fl). 1 1K Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 27 och 29 okt (Hans Petersson, Hans-Olof Johansson m fl). 1 ex Ramsön, Jörlanda, S-nd 16 nov (Håkan Aronsson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Häckningsresultatet för de nu 20 (17 par under 2007) etablerade paren, varav 19 häckade, blev 16 lyckade häckningar. Totalt blev 36 ungar flygga (29 under 2007), vilket ger 2,25 unge per lyckad häckning. Av årets tre nyetablerade par häckade ett och fick ut fyra ungar. De två andra paren hade troligen 2K honor och förväntas häcka under 2009 (Tommy Järås).

Vinterobservationerna tycks öka långsamt; detta år blev de 28 stycken och var spridda över hela landskapet.

Kornknarr *Crex crex*

Fjorton spelande ex kan väl numera betraktas som en medelbra årssumma. Innan 1999 (49 ex) hade det varit en rekordsiffra, men från och med det året och fram till 2008 ligger genomsnittet på hela 25 spelande kornknarrar. Se diagrammet i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2006 för årsummorna under 1965–2006. Arten hördes 2008 mellan 5 maj och 11 juli.

Kommunvis fördelning: Tanum 5, Hisingen 3, Orust 2, Tjörn 1, Kungälv 1, Strömstad 1, Stenungsund 1. Fynddetaljer nedan.

Rättelse: 2007 års siffra angavs i *Fåglar i Bohuslän* till 53 ex, vilket hade varit rekord. Antalet ska istället vara 49, dvs tangerat årsrekord.

Spelande ex: 1 ex Ragnhildsholmen, H-n 5 maj (Rolf Niord). 1 ex Hagen, Hjärteby, Valla, T-n 11 maj–1 jun (Mats-Ola Larsson, Owe Hougström, Stefan Malm). 1 ex Kristiansborg, Lycke, K-v 24 maj (Peter Hvass). 1 ex Vättilandsån, Skee, S-ad 26–28 maj (Lars Åke Karlgren, Göran Silvemmark). 1 ex Runsvallen, Ytterby, K-v 30 maj–1 jun (Lars Gustafsson) och 1 ex Skålvisered, Säve, H-n 30 maj (Martin Oomen); sannolikt samma fågel. 1 ex Alleby, Björlanda, H-n 30 maj (Martin Oomen). 1 ex Östra Jordal, Svartedalen, S-nd 8 jun (Kjell-Åke Sällström, Owe Hougström). 1 ex Tegneby, Tanumshede, T-m 8 jun–3 jul (Sune Westman, Thomas Carlsson). 1 ex Nästegård, Kämpersvik, T-m 8 jun–5 jul (Erland Svenson, Thomas Carlsson, Sune Westman). 1 ex Ryk, Tanumshede, T-m och 1 ex Ejgde, Kämpersvik, T-m 8 jun (båda Thomas Carlsson). 1 ex Löveröd, Orrekläpp, T-m 3–11 jul (Sune Westman, Thomas Ring, John Ring). 2 ex Ammedalen, Vräländ, O-t 4 jul (Magnus Larsson, Martin Larsson).

[Grönlandsfalk]. Vägga skärgård, Sotenäs 25 juli 2008. Foto: Louice och Rikard Sivertsson. Falken var en ung hane som rymde från en dansk uppfödare på Skagen 15 juli. Den var försedd med bjällror och radiosändare. Uppfödaren lär ha flugit runt Skagerrakskusterna och försökt pejla in den i början av augusti. Uppgifterna från kommentarer på Svalan av rapportören Jan Artursson.

Trana *Grus grus*

Vinterfynd: En flitigt betittad 3K+ trana uppehöll sig på Norrmanneboslätten, Romelanda, Kungälv mellan 20 januari–14 februari (Gunnar Wikman, Mikael Egerzon m fl). Nästföljande fynd gjordes 24 februari, då 2 nordsträckande fåglar sågs vid Högenorum, Stenungsund (Magnus Larsson, Martin Larsson). **Årets sista obs** gjordes 17 oktober.

Strandskata *Haematopus ostralegus* 12-1, fe

Vinterfynd: Vid Kråkudden-Bolleskären sågs som mest 5 ex under januari, precis som under 2006–2007. Under december var högsta siffran 6 ex på samma lokaler.

Fenologinoteringar utanför Öckerö kommun: Första rapporterade fågeln var 1 ex Ramsön, Jörlanda, Stenungsund 7 februari (Håkan Aronsson); sista för året 1 ex Hummernäsan, Marstrand, Kungälv 2 november (Peter Strandvik).

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

En enda observation även detta år: 2 ex Torslandaviken, Hisingen 21 april (Bo Brinkhoff m fl). Elfte året i rad med fynd av arten.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Fenologi: Första vårobs 15 april, sista för hösten 15 augusti.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* anm.värt, fe

Inlandshäckningar: Blott 1 par häckade vid Fröländ, Uddevalla, men ingen av de 4 ungarna överlevde (Curt Josefsson). På Norra Dalskogens industriområde, Lysekil, häckade troligen ett par under åren 2005–2006, eventuellt också 2007 (Eilert Larsson, Ingemar Åhlund). **Fenologi:** Första vårobsen 23 februari, sista för hösten 27 september.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* Rr (ej ad s-dr)

Näst bästa året för arten i landskapet: 8 ex inräknades, 6 i maj och 2 i augusti. Endast 2005 (då 10 ex sågs) överträffar årets totalsiffra. Ny art för både Tjörn och Tanum. Notera att fem fjällpipare uppträdde på de torra åkrarna vid Torgonö i Strömstad också i maj 2007. Antalet fynd är nu uppe i 22 (44 ex) i Bohuslän.

1 ex Strandbynäs, Forshälla, U-a 11 maj (Jan Uddén). 5 ex Torgonö, S-ad 18–20 maj (Göran Strömberg, Lars Kellgren m fl). 1 1K Breviks kile, T-n 16 aug (Per Undeland, Owe Hougström, Ulf Linnell). 1 ad Kalvön, T-m 30 aug (Fredrik Spak).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* fe

Ett vinterfynd gjordes även detta år: 1 ex Öxnäs, Hisingen 2 januari (Johan Svedholm). **Fenologi:** Första obsen för våren 7 mars, sista för hösten 5 november.

Kustpipare *Pluvialis squatarola* vår, fe

Endast två fynd av ensamma fåglar gjordes under vårsträcket: 1 ex Rörö, Öckerö 10 maj (Christer Fält) och 1 ex Breviks kile, Tjörn 11 maj (Per Undeland). Därutöver sågs arten mellan 15 juli–3 november. Bästa sträckdagen vid Kråkudden var 21 augusti, då 121 ex passerade mot söder.

Tofsvipa *Vanellus vanellus* 12-1

Trenden från de senaste vintrarna håller i sig: flockar finns kvar i december och in i januari i södra Bohuslän. Annars som tidigare, enstaka observationer av enstaka individer under vintern.

Januari: 1 ex Halsefjorden, O-t 1 jan (Stefan Malm, Torbjörn Arvidsson). 50 ex Öxnäs, Säve, H-n 1 jan (Lena Essedahl, Ingvor Svensson). 25 ex Kareby, K-v 2 jan (Håkan Aronsson). 60 ex str S Runsvallen, Ytterby, H-n 2 jan (Lars Gustafsson). 40 ex förbifl. Öxnäs, Säve, H-n 2 jan (Johan Svedholm). 1 ex förbifl. Hasslebukten, Saltö, S-ad 3 jan (Matti Åhlund). 2 ex Öxnäs, Säve, H-n 13 jan (Ingegerd Nyberg). 1 ex Stenkyrka, T-n 13 jan (Thomas Liebig, Christer Lind). 1 ex förbifl. Orrevikskilen, S-ad 19 jan (Martin Kvarnbäck).

December: 20 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, Säve, K-v 21 dec (Göran Karlsson). 1 ex str S Ramsön, Jörlanda, S-nd 21 dec (Magnus Larsson, Martin Larsson). 1 ex Bärby, Säve, H-n 22 dec (Stefan Olsson). 22 ex Öxnäs, Säve, H-n 24 dec (Johan Svedholm). 11 ex födosökande Öxnäs, Säve, H-n 27 dec (Bo Brinkhoff).

Kustsnäppa *Calidris canutus* vår

Två fynd vardera i maj och juni; fynduppgifter nedan. I övrigt noterades arten under perioden 13 juli–15 november.

Fynd under maj–juni: 2 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 9 maj (Peter Hamrén). 11 ex mot S Kärrsviken, Rörö, Ö-ö 11 maj (Per Björkman, Barbro Björkman). 1 ex Breviks kile, T-n 21 jun (Per Undeland). 3 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 23 jun (Martin Oomen).

Årets tuvsnäppa. Tofta kile, Kungälv 1 maj 2008. Foto: Martin Larsson.

Sandlöpare *Calidris alba*

Inga vinter- eller vårfynd gjordes detta år. Totalt sågs ca 119 ex under perioden 9 augusti–12 oktober; den högsta summan sedan 2004, då 131 ex inräknades. Majoriteten av fåglarna utgjordes av sydsträckare vid Kråkudden, men flera noteringar finns också från vadarstränder och skär i Kungälv (främst Pater-Nosterskären), Sotenäs (främst Vägga skärgård), Tanum (Segelskären) och Strömstad (Kosterarkipelagen).

Småsnäppa *Calidris minuta* vår

Under vårsträcket sågs 1 ex vid Tofta kile, Kungälv 6 juni (Peter Hvass) och 10 juni (Hans Petersson). Höstens observationer av arten gjordes under perioden 29 augusti–25 september, totalt ca 18 fåglar, högsta noteringen 3-5 ex.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Vårsträcket inföll mellan 1–24 maj, med de överlägset högsta noteringarna vid Tofta kile, Kungälv: 54 ex 19 maj och 38 ex 18 maj. Märkligt nog finns bara tre rapporter om 1 ex från Torslandaviken under perioden, kanske avseende samma fågel. Annars brukar den lokalen ge Tofta kile en god match när det handlar om antalet rastande mosnäppor. Höststräcket pågick mellan 2 juli–1 september; högsta notering 9 ex, också denna från Tofta kile (10 juli).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* Rr

Kungälv fick detta år sitt första fynd av arten: 1 ex Tofta kile 30 april–2 maj

(Magnus Larsson, Martin Larsson m fl; se foto ovan). Nionde året i rad med en observation av en ensam tuvsnäppa, och det tidigaste fyndet hittills. Därmed har Tjörn 4 fynd, Sotenäs 2, Strömstad 1, Uddevalla 1, Hisingen 1 och Kungälv 1, dvs totalt 10 fynd/ex i landskapet.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* vår

Sågs mellan 5 juli och 23 september, således inga vårobservationer. Tvåsiffriga antal är sällsynta i Bohuslän, varför 11 ex vid Breviks kile, Tjörn 15 juli (Per Undeland) förtjänar att nämnas.

Skärsnäppa *Calidris maritima*

Tredje året i rad med julifynd på Segelskären, denna gång 2 ex 27 juli. Vidare noterades 5 ex på samma lokal 16 augusti och 1 ex på Rödsbäcken, Nord-Koster 17 augusti (samtliga uppgifter Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). Dessutom sågs 1 ex utanför Kalvön, Tanum 30 augusti (Fredrik Spak). Uppgifter om övriga årstider återfinns nedan.

Bohuslän utom Kråkudden-Bolleskären: Senaste vårobsen 9 april och första för hösten alltså 27 juli, följd av obsarna ovan. Nästa fynd kom 11 september. Toppnoteringen under föråret var 430 ex Segelskären och 163 ex Kosterarkipelagen 16 mars (Matti Åhlund). Efterårets högstanoteringar blev 330 ex Segelskären och 115 ex Kosterarkipelagen 1 november (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund), samt 250 ex Väderöarna 4 november (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund, Peter Grahn, Jan Grahn). Största höstflocken utanför de nämnda områdena var 75 ex Sörkråkan, Lycke, Kungälv 30 oktober (Peter Strandvik). Noterbart är att det på Segelskären fanns 37 ex redan 14 september och 78 ex 25 september (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).

Kråkudden-Bolleskären, Öckerö: Senaste vårobsen gjordes 14 maj och första för hösten 5 oktober. Toppnoteringar var under föråret 100 ex (en ovanligt hög siffra för lokalerna) och under efteråret 70 ex.

Kärrsnäppa *Calidris alpina* anm.värt

Några vinterfynd har inte rapporterats detta år. **Fenologi:** Första vårobs 28 februari, sista höstobs 1 november. Inga uppgifter om observationer av den sydliga rasen, som inte setts till på någon bohuslänsk häckningslokal sedan 2003.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Två vårfynd och tre höstfynd gjordes detta år, samtliga gällande ensamma fåglar. 1 ex Breviks kile, T-n 18–20 maj (Per Undeland, Magnus Larsson, Martin Larsson). 1 ex Tofta kile, K-v 25 maj (Peter Hvass, Stefan Malm). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 11 jul (Mats Raneström). 1 ex Orrevikskilen, S-ad 10 sep (Matti Åhlund). 1 1K Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 11 sep (Hans Petersson).

Brushane *Philomachus pugnax* fe

Fenologi: Första vårobs 24 april, sista höstobs 12 oktober.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Årsumman rör sig om minst 60 ex, vilket troligen är lågt räknat, varav 23 under våret. En spelande fågel uppträdde vid Öxnäs, Hisingen 23 april (Martin Oomen), vilket också var den sista vårobsen. Första för hösten rapporterades 26 september. Högsta antalet var de 15 ex som stöttes vid Skogomedammen, Hisingen 20 november. **Vinterfynden** i sammandrag: januari 3 (4 ex), februari 5 (5 ex) och december minst 7 (minst 10 ex).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago* 12-2

Noterad på 14 lokaler i januari-februari med 1-3 ex förutom vid två tillfällen (se nedan), och på 11 lokaler i december med 1-5 ex.

Högsta antal vinter: 10 ex Kile, Syd-Koster, S-ad 7 feb (Matti Åhlund). 7 ex rast Skogomedammen, Hökälla, H-n 21 feb (Mats Raneström, John Thulin, Jan Hellström).
Årets största ansamling: 70 ex Skogomedammen, Hökälla, H-n 6 okt (Martin Oomen).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Två godkända fynd föreligger under 2008: 1 ex Fröland 13 augusti (Curt Josefsson) och 1 ex Hökälla, Hisingen 7–9 september (Stefan Svanberg). Under 2007 gjordes inga godkända fynd överhuvudtaget i landskapet, vilket inte hade inträffat sedan 1986. Annars hade arten sin bästa period någonsin i modern tid i Bohuslän under åren 2001–2006, vilket gör det hela rätt svårförståeligt. Se *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2008 för en tabell över fynden 1965–2007.

Morkulla *Scolopax rusticola* 12-2

Första draget rapporterat 1 mars, sista 24 juli. Fortsatt gott om vinterkullor: observerad på 12 lokaler i januari-februari med 1-2 ex och på 14 lokaler i december (alla med 1 ex).

Rödspov *Limosa limosa*

Fem fynd gjordes under året, samtliga gällande ensamma fåglar som sågs i den sydligaste delen av landskapet. De tre augustifynden skulle mycket väl kunna gälla rasen *islandica*. Fågeln vid Galtö lera skulle kunna vara samma som *islandican* vid Nöddökilen (se nedan).

1 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, H-n 1 maj (Johan Svedholm m fl). 1 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 24 jun (Mikael Molin m fl). 1 ex Torslandaviken, H-n 15 aug (Lena Essedahl). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 21 aug (Stefan Malm). 1 ex Galtö lera, T-m 31 aug (Sune Westman).

”Isländsk rödspov” *Limosa limosa islandica* Rr

Två fynd av ensamma fåglar: 1 1K Torslandaviken, Hisingen 5–9 september (Stefan Svanberg m fl) och 1 ex Nöddökilen, Strömstad 9 september (*Lars Åke Karlgren, Matti Åhlund). Sjätte och sjunde säkra fynden (10 ex) för Bohuslän.

Myrspov *Limosa lapponica* fe

Fenologi: Rapporter föreligger från perioderna 7 april–25 maj och 21 juni–5 oktober, utan några högre antal.

Småspov *Numenius phaeopus* fe

Fenologi: Arten har rapporterats under perioderna 23 april–26 maj och 25 juni–21 september.

Storspov *Numenius arquata* H, anm.värt

Inga häckningsuppgifter föreligger. Arten sågs detta år mellan 23 mars–11 oktober. Fyra rapporter handlar om **mer än 100 ex:** Hela 275 rastande och/eller förbisträckande ex vid Breviks kile, Tjörn på kvällen 21 april (Per Undeland). Vidare sågs 130 ex mot NO Lyresund, Lyr, Orust (Stefan Avenfors) och 132 rastande ex Källsby kile, Stenungsund (Ralph Westwood) 21 april; förmodligen avser detta samma fåglar. 150 rastande ex Galtölera, Tanum 22 april (Thorsten Gansing).

Svartsnäppa *Tringa erythropus* fe

Fenologi: Arten har rapporterats under perioderna 13 april–11 maj och 12 juni–11 september.

Rödbena *Tringa totanus* H incl., 12-2, fe

Inlandslokaler med rapporterade häckningskriterier: Tofta kile, Kungälv (som mest 8 sedda ex), Kollungeröd vatten, Orust (som mest 6 ex) och Öxnäs, Hisingen (som mest 4 ex). **Fenologi:** Första vårfyndet 30 mars, sista för året 27 oktober. Inga rapporterade vinterfynd.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia* fe

Fenologi: Första fyndet för året gjordes 17 april, sista 2 november.

Skogssnäppa *Tringa ochropus* fe

Fenologi: Första noteringen gjordes 30 mars, sista 13 september.

Grönben *Tringa glareola* fe

Fenologi: Första noteringen gjordes 21 april, sista 22 september.

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos* fe

Fenologi: Första vårobs 11 april, sista för hösten 21 september.

Roskarl *Arenaria interpres*

Utanför de normala sträckmånaderna sågs arten enligt följande: januari 1 fynd (3 ex), februari 1 (7), mars 3 (23), 2 april 1 (7), oktober minst 28 ex, november minst 54 ex och december minst 49 ex. Fynddetaljer återfinns nedan.

Intressant nog hittades inga roskarlar alls på Segelskären-Ramskär under december, då istället Svängen-området – precis som under fjolåret – hade höga noteringar.

I övrigt sågs ett mycket blygsamt antal roskarlar mellan 14–22 maj (6 ex!), samt 1 sträckande 10 juni. Summan för perioden 27 juli–25 september blev dock hela 277 ex. I dessa siffror gömmer sig bl a 78 ex Segelskären-Kosterarkipelagen 25 september (Matti Åhlund). Observationer föreligger från samtliga årets månader.

Januari: 3 ex Saltö, S-ad 20 jan (Matti Åhlund). **Februari:** 7 ex Stora Drammen, Nord-Koster, S-ad 19 feb (Matti Åhlund). **Mars:** 20 ex Gåsebådarna, T-m, 2 ex Rödsjär, Nord-Koster, S-ad och 1 ex Svartskären, Nord-Koster, S-ad 16 mars (Matti Åhlund). **2 april:** 7 ex Måsesjär, O-t (Folke Sjöberg).

Oktober: 2 ex Lilla Svängen, T-m och 26 ex Segelskären, T-m 7 okt (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). **November:** Totalt 54 ex Svängenområdet, T-m/Segelskären, T-m/Kosterarkipelagen 1 nov. 13 ex Små Drammarna, Nord-Koster, S-ad 13 nov (båda Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).

December: 20 ex Ålekråkan och 19 ex Lilla Svängen, båda Havstenssunds skärgård, T-m 4 dec. 10 ex St Drammen, S-ad 25 dec (båda Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). 5 ex Gulsjär, Stora Svängen, T-m 29 dec (Sune Westman).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Fyra fynd i år höjer antalet till 63 (94 ex) i Bohuslän.

1 ex Tofta kile, K-v 27 maj (Peter Hvass). 2 ad Tofta kile, K-v 11–12 jun (Jan Krantz, Bert Olsson, Jan Hellström, Tina Widén m fl). 1 ad Torslandaviken, H-n 12 jun (Bo Brinkhoff, Johan Svedholm). 1 1K Slupekil, Lavön, O-t 10 aug (Andreas Nyström).

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* Rr

Liksom under 2007 gjordes två fynd, varav ett under vintern. Fynddetaljer nedan. Sedan tidigare finns två januarifynd (1983 respektive 2005), och en brednäbbad sågs 30 november–1 december 2006. Februari saknar noteringar ännu så länge, medan mars har en (från 2002). I och med årets fynd har 57 ex påträffats i landskapet; nästan samtliga av dessa har setts under oktober–november.

1 ex str S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 19 jan (Per Björkman m fl). 1 1K Hållö, Boh 30 okt–1 nov (Per Gustafsson, Magnus Köpman, Sven Gustafsson, Johan Södercrantz m fl).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* Rr

Fem godkända fynd, varav två från våren och tre från hösten, är ett normalt uppträdande.

1 3K+ str S Kråkudden, Ö-ö 3 maj (Mathias Theander). 1 ad str S Tollskär, Marstrandsön, K-v 1 jun (Peter Strandvik). 1 ad str S Kråkudden, Ö-ö 3 sep (Roger Eskilsson, Jon Håkansson). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 21 okt (Martin Oomen). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 26 okt (Johannes Löfqvist).

Kustlabb *Stercorarius parasiticus* H

Sex konstaterade häckningar och 5-6 par på lämpliga häckningsplatser har rapporterats. Rapporterna speglar visserligen inte den verkliga beståndsstorleken, men kustlabben har sannolikt gått tillbaka betydligt de senaste 15 åren. Rapportera alla kustlabbar!

Första observationen för året: 2 ad str S Tollskär, Marstrandsön, K-v 30 mars (Peter Strandvik). Sedan dröjde det två veckor till nästa: 1 ad Björholmen, Klövedal, Tjörn 14 april (Per Undeland). Oktoberfynd är numera ganska vanliga, 2008 gjordes 7 (av totalt 8 ex). Det enda novemberfyndet blev också årets sista: 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 14 november (Ola Wennberg m fl).

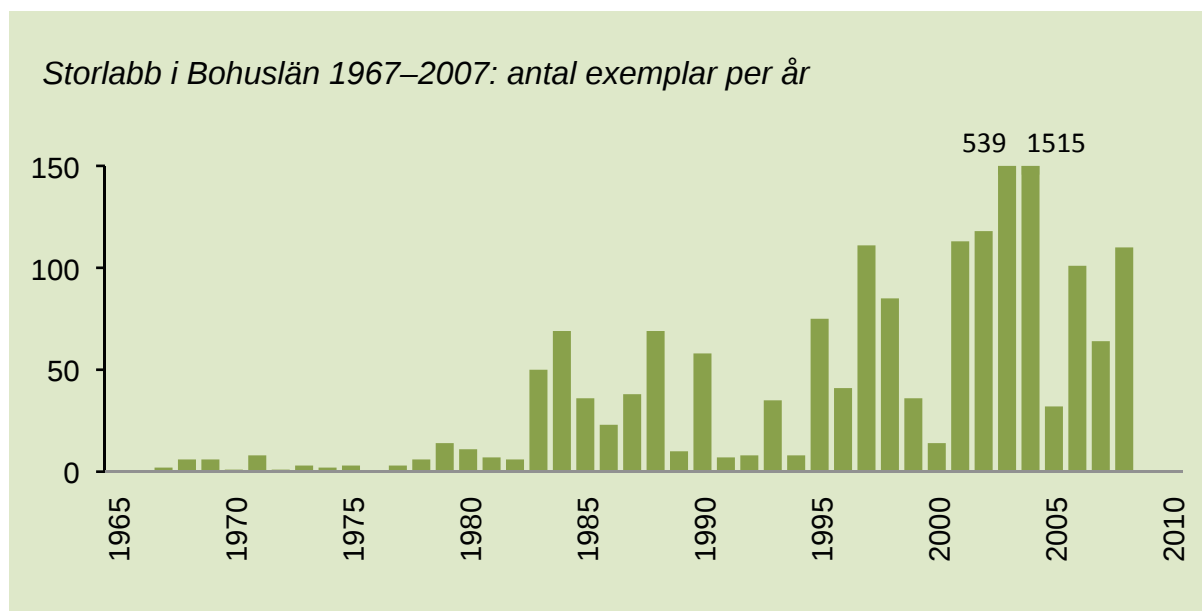
Fjälllabb *Stercorarius longicaudus* Rr

Tre fynd är lika med ett magert år.

1 1K str Kråkudden, Ö-ö 28 aug (Andreas Karlsson m fl). 1 1K Torslandaviken, H-n 5 sep (Stefan Svanberg). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 6 okt (Martin Oomen m fl).

Storlabb *Stercorarius skua*

Totalt rapporterades 110 ex, fördelade på juni 4, juli 5, augusti 24, september 2, oktober 65 och november 10. Kråkudden, Hönö stod för nästan hälften av individerna.

Storlabben har uppträtt årligen sedan mitten av 1960-talet (utom 1976). Jämfört med rekordåren 2003 och 2004 (med över 500 resp. 1500 ex) ter sig årsantalet för 2008 magert, men 110 ex är ändå något över medianen för de senaste 10 åren.

Dvärgmås *Larus minutus*

Sammanlagt minst 478 ex rapporterade med månadsfördelningen januari 221 ex, februari 1, april 4, maj 24, juli 3, augusti 14, september 34, oktober 71 och november 59. Det innebär ett mycket gott år för arten i Bohuslän. Precis som under 2005 gjordes en stor del av observationerna i januari, och högsta dagssiffrorna är också från denna månad: 140 ex str S Kråkudden, Ö-ö 19 januari (Uno Unger). 41 ad Fykan, Ramsvikslandet, Sotenäs 19 januari (Thomas Eliasson, Jan Artursson).

Tärnmås *Larus sabini* Rr

Tio godkända fynd fördelade på september 2, oktober 6 och november 2. Notera att en av höstfåglarna var 2K+. En komplettering från 2007 redovisas också nedan.

1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 3 sep (*Jon Håkansson m fl). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 4 sep (Roland Thuvander). 1 1K str S Källestén, Ramsvikslandet, S-s 12 okt (Hans Petersson m fl). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 12 okt (*Ville Fagerström m fl). 1 1K Ramsvikslandet, Ö-ö 14 okt (Lennart Hermansson, Peter Grahns). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 18 okt (*Magnus Rahm m fl). 1 1K förbifl. Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 26 okt (Peter Nilsson). 1 2K+ Kråkudden, Ö-ö 31 okt (Micael Jonsson, Aron Sandling, Tomas Sandling). 1 1K Hållö, S-s 1 nov (*Per Arne Lindgren, Maria Müntzing m fl). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 14 nov (*Ville Fagerström).

Komplettering: 3 1K str S Söte huvud, Ramsvikslandet, S-s 15 sep 2007 (Kenneth Johansson, Thomas Eliasson, Stig Giaever m fl), vilket innebär att det finns 24 godkända tärnmåsar 2007.

Kaspisk trut *Larus cachinnans* Rr

1 3K-fågel rastande vid Kråkudden, Hönö, Öckerö 10 oktober (Roger Eskilsson m fl) innebär det andra fyndet av arten i Bohuslän. Också det första fyndet gjordes på Hönö (en 1K-fågel som hittades död i augusti 2003). De flesta observationer av kaspisk trut på syd- och västkusten görs under perioden augusti–november.

Tretåig mås *Rissa tridactyla* anm.värt

Fyra rapporter med fyrsiffriga sträcksiffror: 1000 ex str S Kråkudden, Hönö, Öckerö 23 okt (Carl Tholin, Per Österman, Hasse Österman). 1650 ex str S Kråkudden 10 nov (Stefan Svanberg, Peter Hamrén). 2630 ex str S Kråkudden 12 nov (Jon Håkansson). 1200 ex str S Hållö, Sotenäs 15 nov (Hans Petersson, Jan Artursson, Jan Johansson, Peter Nilsson, Per Wohlin).

Småtärna *Sternula albifrons* Rr

Helt utan förvarning fick ett par småtärnor för sig att gå till häckning på Lösa Tångar, Vägga skärgård, Sotenäs. Paret fick fram en unge och sågs mellan 5 juli och 9 augusti (Jan Artursson m fl). Detta är första gången som arten konstateras häcka i Bohuslän. Se notis i *Fåglar i Bohuslän* 2/2008.

Dessutom gjordes ytterligare ett fynd detta år: 1 ex Ödsmåls kile, Kungälv 16 juni (Mats Raneström). Sammanlagt har nu 42 fynd gjorts i Bohuslän.

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Årets två observationer blir fynd nummer 52 och 53 i Bohuslän. Totalt har 66 ex registrerats.

3 ex Kråkerösund, Lycke, Kungälv 31 maj (Göran Persson). 1 ex Krossholmen, Torslanda, Hisingen 31 juli (Per-Erik Hagström, Jeanette Hagström).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Totalt 10 ex under 2008, varav fyra från vårsträcket och sex från höststräcket. Fem av fåglarna sågs vid Kråkudden, Hönö. Antalet fynd i Bohuslän är därmed 85 och antalet observerade individer 109. Svarttärnan har setts årligen i landskapet sedan 2001.

1 ad Torslandaviken, H-n 12 maj (Christer Fält m fl). 1 ad str N Käringön, O-t 1 jun (Mats Raneström). 1 ad Vägga skärgård, S-s 2 jun (Jan Artursson, Peter Strandvik). 1 ex str Måseskär, O-t 5 jun (Folke Sjöberg). 1 ex str S Kråkudden, Ö-ö 1 jul (Peter Hamrén). 1 ex str S Kråkudden, Ö-ö 13 jul (Martin Alexandersson, Peter Hamrén). 1 ad str S Kråkudden, Ö-ö 3 sep (Roger Eskilsson, Jon Håkansson). 1 1K str S Kråkudden, Ö-ö 3 sep (Roger Eskilsson, Jon Håkansson). 1 ex str S Kråkudden, Ö-ö 20 sep (Magnus Rahm, Lars Eric Rahm). 1 1K Nordreälvstranden, Öxnäs, H-n 21 sep (Sven Ångemark, Johan Svedholm).

Silvertärna *Sterna paradisaea* 6-7

Det verkar finnas ett stabilt bestånd på ett femtiotal par av silvertärna i Tanums och Strömstads skärgårdar. Första observationen för året: 39 ex str S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 23 april (Per Björkman). I oktober gjordes fem fynd av lika många fåglar, det sista 1 ex str S Källestén, Ramsvikslandet, S-s 12 oktober (Hans Petersson). 2K-fågel: 1 ex Ödsmåls kile, K-v 16–18 juni (Mats Raneström m fl).

Fisktärna *Sterna hirundo* fe

Första vårfyndet gjordes 13 april. Tretton fynd i oktober av totalt 18 ex är fler än normalt (några av fynden kan dock röra sig om samma fåglar). Årets sista fisktärna sågs 24 oktober. 2K-fågel: 1 ex Sockna, Kosterarkipelagen, S-ad 3 juli (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Första fågel sågs 6 april. Regelbundna observationer finns sedan fram till 20 september, därefter ett hopp till sista fågel som rapporterades 21 oktober. Sedvanlig ansamling av kentska tärnor kring Hönö och Öckerö från mitten av juli och augusti månad ut, som mest 40 ex vid Bredviken, Hönö 23 augusti (Bengt Karlsson). Inga tecken på häckning i Bohuslän under året, men i Göteborgs södra skärgård noterades 4 par (tillika den första lyckade häckningen i Göteborgsområdet; rrk Göteborg). Enda kända häckningsförsöket av kentsk tärna i Bohuslän ägde rum på Stenskär i Sotenäs kommun 1999 (5 par) .

Sillgrissla *Uria aalge* H

Paret på Bonden, Skaftö, Lysekil stretar vidare. Boet låg på samma plats som under 2007 (Tommy Järås).

Tordmule *Alca torda* H

Arten häckar fortfarande på Bonden utanför Skaftö. I år sågs minst 9 ex vid ön 30 maj, och två bofynd gjordes (Tommy Järås, Matti Åhlund). Tordmulen började troligen häcka här i slutet av 1980-talet. Som mest har 13 par noterats (1993).

Tobisgrissla *Cepphus grylle* anm.värt

Från Länsstyrelsens löpande kustfågelinventering kan bland annat noteras: 24 ex Stora Råvet, K-v 15 maj. 33 ex Mittskär, Väderöarna, T-m 26 maj. 85 ex Väderöbod, Väderöarna, T-m 26 maj. 212 ex Bonden, Skaftö, L-l 30 maj. 35 ex Soteskär, S-s 30 maj (Tommy Järås, Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). Antalet närvarande fåglar vid Bonden är betydligt fler än det häckande beståndets storlek. Som jämförelse: På Nidingen har beståndet stadigt legat kring 100 par (bon), men ofta finns 400-500 individer i öns omgivning.

Alkekung *Alle alle*

Ett gott år för alkekungen. Totalt rapporterades omkring 4300 ex, fördelade på januari 3, februari 1, april 1, september 1, oktober 476, november 3798 och december 18. Kråkudden, Hönö stod för drygt 1300 ex. Dagssummor på över 500 ex noterades på fyra lokaler: 800 ex str S Hållö, S-s 15 nov (Hans Petersson m fl). 600 ex str S Nordres tånge, Hönö, Ö-ö 16 nov (Hans Zachrisson). 896 ex str S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 16 nov (Lars Eric Rahm m fl). 525 ex str S Källestén, Ramsvikslandet, S-s 16 nov (Ulf Lindell). För att undvika dubbelräkning med Kråkudden har siffrorna från Nordres tånge inte tagits med i års- och månadssummorna ovan.

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Ett ganska magert år för lunnefågeln efter många goda år på 2000-talet. Totalt registrerades 39 ex, varav 7 vid Kråkudden, Hönö. Bara tre fåglar observerades under föråret. Månadsfördelning: januari 2, februari 1, oktober 13, november 15 och december 8.

Skogsduva *Columba oenas* 5-7

Under häckningstid har arten noterats på följande ungefärliga antal lokaler: Kungälv 17, Uddevalla 6, Strömstad 6, Hisingen ca 5, Sotenäs 4, Orust 3,

Stenungsund 3, Tanum 2, Lysekil 2 samt Tjörn, Lilla Edet och Munkedal 1 vardera.
Fenologi: Första obsen (28 ex!) gjordes 12 februari, sista för året 6 november.

Turkduva *Streptopelia decaocto* H

Inga tvåsiffriga flockar har rapporterats detta år; högsta noteringen var 9 ex. De konstaterade häckningarna i landskapet har de flesta år varit få eller inga alls, men arten ses regelbundet i ungefär samma områden år efter år. Däremot tycks ansamlingarna ha minskat i storlek under de två senaste åren. Turkduvornas häckande bestånd överskattas antagligen lätt, eftersom de är så rörliga: en och samma ropande fågel kan uppfattas som flera olika individer då den hörs på olika ställen inom en stadsdel eller mindre stad. De stora ansamlingarna vid Lyse kyrka under hösten–förvintern 2006 föreföll också vara mycket rörliga, och antalen varierade hela tiden. Nu verkar dessa turkduvor dock ha sökt sig någon annanstans.

Gök *Cuculus canorus* fe

Fenologi: Första göken hördes 2 maj, sista observationen gjordes 7 september.

Berguv *Bubo bubo*

I år noterades uvar i 45 av ca 100 kända revir, en återgång till 2006 år siffror, efter den lilla uppgång som förra årets 54 revir innebar. Det är nu åtta år sedan det var någon tydlig häckningsframgång hos flertalet par. Endast 15 ungar producerades, dvs samma antal som 2007. Att jämföras med 1999 och 2000, då över 50 ungar blev flygga vardera året! Trots allt verkar arten hålla numerären, även om avståndet i tid mellan de bra häckningsåren nu börjar bli oroande långt.

Hökuggla *Surnia ulula*

Även Bohuslän fick del i höstens svaga invasion, tyvärr inte någon stationär individ, men ändå: 1 ex Bråmarken, Kynnefjäll, Munkedal 4 december (Johan Hagström).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Minst sex revirhävdande fåglar, varav tre i Svartedalen, ett på Bredfjället, en på Orust och en i Lane-Ryr. Dessutom minst 31 fynd under höstens invasion.

Hornuggla *Asio otus* 4-7

Tio häckningar noterade i landskapet, att jämföra med 14 under 2007 och 5 under 2006. Dessutom en ropande fågel i Stenungsund. Fynduppgifter nedan.

2 ungar Ödsmåls by, Solberga, K-v 19 jun–28 jul (Mats Raneström, Tommy Järås, Peter Strandvik). 1 unge Hällsberg, Stala, O-t 19 jun–3 jul (Stefan Oscarsson, Owe Hougström, Magnus Larsson, Martin Larsson). 2 ungar Bro, Morlanda, O-t 19 jun (Stefan Oscarsson).

1 unge Klavhagen, Härmanö, O-t 20 jun–10 jul (gnm Nils Abrahamsson). 3 ungar Säm, Brastad, L-l 25–27 jun (Anders Balksten, Mats Tunsvik m fl). 1 unge Torgonö, S-ad 25 jun–9 jul (Matti Åhlund m fl). 2 ungar Resö, T-m 6 jul (Sune Westman). 2 ungar Skistad, Kville, T-m 8 jul (Matti Åhlund). 1 unge Holmen, Lane-Ryr, U-a 18 jul (Hans Petersson). 1 unge Skår, Bokenäs, U-a 25–27 jul (Magnus Larsson, Martin Larsson). **Ropande:** 1 ex Ramsön, Jörlanda, S-nd 23 mars (Håkan Aronsson).

Jorduggla *Asio flammeus*

Ett vinter-, fem vår-, ett sommar- och tre höstfynd, samtliga gällande ensamma jordugglor, blev årets magra facit. Vinter- och sommarfynden redovisas nedan.

Vinterfynd: 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 11 jan (Tina Widén, Birger Kaiser, Kristoffer Nilsson m fl). **Sommarfynd:** 1 ex Lösa tångar, Vägga skärgård, S-s 25 jul (Jan Artursson).

Pärluggla *Aegolius funereus*

En spelande uggla, samt endast 4 höst/vinterfynd (omfattande 8 ex) visar att landskapet inte berördes lika mycket av höstens invasion som övriga Sydsverige. Fynduppgifter nedan.

1 ropande Näsingåsen, S-ad 6 jun (Folke Bengtsson). 1 ad ringm Runsvallen, Ytterby, K-v 9 okt (Lars Gustafsson, Tommy Järås). 5 ex Svartedalen (Stendamsmossen och S Hålt, L-E samt Springebacken, Björkkärr och Svartevatten, K-v) 28 okt–25 nov (Owe Hougström, Kåre Ström m fl). 1 ex Svinbohult, Lane-Ryr, U-a 27 nov (Hans Petersson). 1 ex Sjöris, Torreby, M-l 17 dec (Lennart Hermansson).

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Ca 115 spelande fåglar inräknades runtom i landskapet detta år, den näst bästa siffran någonsin. Fjölårets inventeringssumma på 256 lär dock bli svårslagen! Arten hördes spela mellan 23 maj–30 juli. Flest inräknades i Uddevalla (27), Strömstad (21), Tanum (20), Hisingen (12) och Orust (11). Dessutom sågs 17 nattskärror mellan 16 maj–21 september. Enda kommunen utan noteringar är Öckerö, precis som under 2006–2007. När 2007 års inventering hade sammanfattats beräknades det bohuslänska beståndet uppgå till minst 600 par.

Tornseglare *Apus apus* anm.värt, fe

Fenologi: Första obsen för året 9 maj, sista 21 september.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Ett par häckade vid Sollumsån, Lilla Edet (Thomas Bernhardsson, Börje Broström, Owe Hougström m fl), att jämföra med de 5 eller 6 som häckade i landskapet under 2007 och noll under 2006. I övrigt sågs ensamma kungsfiskare på 6 lokaler (fördelade på Uddevalla 4, Stenungsund och Hisingen) under januari–mars, och på hela 27 lokaler (fördelade på Hisingen 6, Uddevalla 5, Kungälv 5, Orust 3,

Strömstad 2, Munkedal 2 och Stenungsund 2, samt Lysekil och Sotenäs) under juli–december.

Härfågel *Upupa epops*

Tre härfåglar sågs under maj–juni och en i slutet av september, vilket innebär att sammanlagt 66 fynd (lika många ex) gjorts i Bohuslän. Arten har därmed varit årlig sedan 1999, dvs tio år i sträck. Fyndet i juni tycks såvitt känt vara det första i landskapet för den månaden.

1 ex Greby, Grebbestad, T-m 18 maj (Linnea Ohlén, Göran Ohlén). 1 ex Jore, Kville, T-m 30 maj (gnm Håkan Elg). 1 ex Lyckorna, Ljung, U-a 9 jun (Kjell-Åke Sällström). 1 ex Åstol, T-n 25–28 sep (*Anders Allander, Owe Hougström, Peter Nilsson, Jan Johansson m fl; se foto nästa sida).

Göktyta *Jynx torquilla*

En enda häckning har rapporterats: 1 par Fröland, Uddevalla. Inom området fanns ytterligare 2 ex (Curt Josefsson). I övrigt hördes ca 41 ex runt om i landskapet mellan 27 april–11 augusti, den lägsta siffran sedan 2002. Den sista göktytan för året sågs vid Gamla soptippen, Strömstad 29 september (Lars Åke Karlgren).

Gråspett *Picus canus* Rr

Ett fynd detta år: 1 hona Malmön, Sotenäs 1 december (Kurt Tano). Detta var öns och Sotenäs andra fynd; det förra gjordes 3 februari 2007, även det en hona. Därmed har 33 fynd (34 ex) gjorts i Bohuslän.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Fjorton konstaterade häckningar har rapporterats, fynddetaljer nedan. Därutöver gjordes observationer under häckningstid (definierad som 25 mars–7 juli) vid ca 72 lokaler, flest i Uddevalla (21), Orust (10), Hisingen (8) och Stenungsund (8). Samtliga kommuner utom Öckerö hade sådana noteringar. Den första ropande fågeln rapporterades för övrigt 19 februari, och den sista så sent som 14 december. Den näst senaste hördes 22 oktober, vilket torde vara ett mer normalt sistadatum under året för artens välbekanta ”kiande”.

Konstaterade häckningar. Hisingen: 1 par Smedlyckan, Säve (Göran Karlsson). **Kungälv:** 1 par Tunge kulle, Ytterby (Göran Persson). 1 par Lysegården (Patrik Hansson). **Uddevalla:** 1 par Gunneröd, Skredsvik (Erold Coleman). 1 par Holmen, Lane-Ryr, 1 par Fossendammen, Bokenäs och 1 par Bräcke (samtliga Hans Petersson). **Sotenäs:** 1 par Håle dalar, Askum (Stig-Arne Cardevik). **Lysekil:** 1 par Häggvall, Lyse (Eilert Larsson). 2 par Gullmarsskogen, Lyse och 1 par S om Trommekilen (båda Bo-Göran Larsson). 1 par Sörvikarna, Skaftö (Thomas Lewin). **Tanum:** 1 par Hede, Kville (Göran Strömberg).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Rekordinvasionen under hösten 2007 satte mycket tydliga spår också under föråret

Härfågel. Åstol, Tjörn 25 september 2008. Foto: Per Wohlin.

2008, då minst 13 ex påträffades. Under efteråret sågs ytterligare minst 4 ex, vilket ger minimiantalet 17 ex – att jämföra med 19-20 ex under 2007 och 15-18 ex under 2004, de två tidigare bästa åren. Påfallande många (10) av de 17 fåglarna sågs i Uddevalla kommun, där också mer än ett ex fanns på två lokaler; här sågs spettarna dessutom under både vår och höst. Åtta av landskapets tretton kommuner hade noteringar detta år. Spridningen var god: alltifrån de mer traditionella barrskogstrakterna i inlandet (såsom Bredfjället) till Nord-Kosters hassellundar! Fynddetaljer nedan.

1 hane Majoreberg, Herrestad, U-a 4 jan (Emanuel Sääf). 1 hona Västra Röd, Harestad, K-v 13 jan (Per Arne Lindgren). 1 hona Mosshed, Herrestad, U-a 22 jan och 27 okt (*Erik Börjesson, Hans Petersson). 1 hane samma lokal 9 feb–15 apr och 8 nov (Kenneth Johansson, Erik Börjesson, Peter Johansson). 1 hona Bredfjället, U-a 8 mar (Lasse Svensson). 1 hane Skaftö, L-l 14 mar (Bengt Sjöstrand). 1 ex Svankällan, H-n 18 mar–9 apr (Jan Ohlin, Elvor Ohlin m fl). 1 hane Backekällan, Resö, T-m 26 mar (Sune Westman, Beverly Arvidsson). 1 ex Ejgdetjärnet, T-m 6 apr (Hans-Olof Johansson). 1 hona samma lokal 3 maj (Thomas Carlsson). 1 hona Jättesås, Forshälla, U-a 11 april (Sten Hermansson). 1 hane Bräcke skalgrusbankar, U-a 5 maj (Jan Uddén). 1 hane Bredfjället, U-a 10 maj (Lasse Svensson). 1 hane Örtorp, Dragsmark, U-a 11 maj (Ingemar Strid). 1 hona L:a Mörtevattnet, Ucklum, S-nd 10 okt (Lasse Svensson). 1 hona Nord-Koster, S-ad 23 okt (Ingemar Åhlund). 2 honor Bredfjället, U-a 23 nov och 1 hona samma lokal 9 och 13 dec (Lasse Svensson). 1 hona Tjärnet, Röra, O-t 11 dec (Stefan Oscarsson).

Trädlärka *Lullula arborea* fe, anm.värt

Fenologi: Första fyndet under året kom 3 mars, sista 9 november.

Högre antal: 11 sj Dragsmark, Uddevalla 20 april (Lennart Pihl). Som mest 16 ex Gamla soptippen, Strömstad 13–17 september (Matti Åhlund, Lars Åke Karlgren).

Sånglärka *Alauda arvensis* anm.värt

Två-tre ex sågs under januari (men inga i december): 1 ex Torslandaviken, Hisingen 6 januari (Mikael Molin) och 12 januari (Pär Lydmark, Johan Svedholm, Mikael Molin). 1 ex Oxefjäll, Rossö, Strömstad 6 januari (Martin Kvarnbäck). Sista sånglärkan för året noterades 26 november.

Berglärka *Eremophila alpestris*

Tolv fynd omfattande minst 32 ex (om de talrika vår- och höstobservationerna vid Haby bukt, Sotenäs räknas som vardera ett fynd), vilket är mera normala siffror numera än de 16-17 som rapporterades under 2007. Fynddetaljer nedan.

Förårsfynd: 22 observationsdagar med upp till 9 ex Haby, Ramsvikslandet, S-s 17 jan–11 apr (Tommy Ek m fl). 4 ex Torslandaviken, H-n 16 apr (Martin Oomen, Mathias Theander, Birger Kaiser, Edvin Hansson).

Efterårsfynd: 1 ex Torgonö, S-ad 6 okt (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). 1 ex Orrevikskilen, S-ad 24 okt (Matti Åhlund). Nio observationsdagar med upp till 6 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 29 okt–21 dec (Anders Fransson m fl). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 25 okt (Martin Alexandersson, Carl Tholin, Mikael Svensson). 3 ex str S Kråkudden, Ö-ö 27 okt (Ola Wennberg). 2 ex Färlevfjorden, M-l/L-l 29 okt (Hans Petersson). 1 ex str S Härmanö, O-t 30 okt (Lasse Svensson). 1 ex Rörö, Ö-ö 2 nov (Johannes Löfqvist). 1 ex str N Härmanö, O-t 3 nov (Lasse Svensson). 2 ex Källestén, Ramsvikslandet, S-s 20 nov (Joachim Thelin).

Backsvala *Riparia riparia* H, fe

Drygt 100 aktiva bohål vid Fröländ, Uddevalla (Curt Josefsson). Aktiva mindre kolonier fanns vid Torslandaviken, Hisingen; Terås grustag, Lilla Edet; Huveröd, Stenungsund; Lysegården och Dösebacka, Kungälv, samt Flåghult, Strömstad. Det är svårt att utläsa av uppgifterna på *Svalan* hur många par som verkligen häckade på respektive lokal. **Fenologi:** Första vårobs 13 april, sista för hösten 24 september.

Ladusvala *Hirundo rustica* fe

Fenologi: Första vårobs 4 april (den andra kom inte förrän 14 april), sista för hösten 29 oktober.

Rostgumpsva *Cecropis daurica* Rr

Bohusläns tredje rostgumpsva, och den klart tidigaste hittills, sågs vid Lammön, Sannäsfjorden, Tanum 13 april (Christer Elg). De tidigare fynden gjordes vid Grebbestad, Tanum 5 juni 1976 och vid Torslandaviken, Hisingen 3 och 6–9 maj 2005. Det ses allt fler rostgumpsva i landet, varför vi nog kan vänta oss ytterligare fynd framöver.

Hussvala *Delichon urbicum* fe

Fenologi: Första hussvalan för året sågs 16 april. En sen häckning inom gamla Regementsområdet, Uddevalla, gav sista höstnoteringen: 3 flygga ungar övernattade i boet 19 september (Lars Viktorsson).

Större piplärka *Anthus richardi* Rr

Vid Munkholmen, Rossö, Strömstad uppehöll sig 1 ex 2–3 november (*Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck, Sune Westman, Beverly Arvidsson). Nionde året i följd med fynd av arten. Därmed föreligger 20 fynd (21 ex) i landskapet; samtliga har gjorts under perioden 14 september–4 november. September och oktober har nio fynd vardera, medan två är från början av november.

Trädpiplärka *Anthus trivialis* fe

Fenologi: Första vårobs 17 april, sista för hösten 7 oktober.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

En rastande fågel under våren, och 12 höstfynd (14 ex) under perioden 25 augusti–22 september. Därmed är 2008 det bästa året för arten sedan 2003, då den hittills högsta årssumman (17 ex) inräknades, och jämbördigt med 2002.

Vårfynd: 1 ex rastande Tofta kile, K-v 19 maj (Peter Strandvik). **Höstfynd:** 1 ex Trälebergs kile, L-l 25 aug (Ingemar Åhlund). 1 ex förbifl. Industriängarna, S-nd 7 sep (Thomas Liebig, Martin Samuelsson). 1 ex mot S Majvik, H-n 9 sep (Niklas Aronsson). 1 ex förbifl. Öxnäs, H-n 13 sep (Niklas Aronsson, Hans Börjesson, Jan Lundkvist, Per Björkman). 1 ex mot S Pompa strandäng, Torsby, K-v 14 sep (Magnus Larsson). 1 ex mot SV Industriängarna, S-nd 14 sep (Thomas Liebig). 1 ex mot S samma lokal 15 sep (Martin Larsson). 2 ex mot S Rörö, Ö-ö 21 sep (Elon Wismén, Hampus Lybeck, Magnus Lindberg). 1 ex mot S Smedjegatan, Marstrand, K-v 21 sep (Peter Strandvik). 1 ad Torslandaviken, H-n 22 sep (Stefan Svanberg). 1 ex mot SV Bräcke skalgrusbankar, U-a 22 sep (Hans Petersson, Jörgen Olsson). 2 ex rast Tjurpannan, T-m 22 sep (Matti Åhlund).

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta* Rr

Sex fynd gjordes i Bohuslän detta år, alla gällande ensamma fåglar. Därmed har ca 45 fynd av totalt omkring 57 ex gjorts i landskapet.

Föråret: Två ex var stationära över årsskiftet 2007–2008: 1 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 31 okt 2007–3 apr 2008 (Jan Artursson m fl). 1 ex Västudden, Marstrandsön, K-v 18 nov 2007–27 jan 2008 (Peter Strandvik).

Efteråret: 1 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 1 nov (Anders Kronhamn, Kjell Johansson, Per Wedholm). 1 ex Hummerviken, Öckerö 21 nov (Rolf Nyback). 1 ex Vadet, Härmanö, O-t 7 dec (Stefan Oscarsson). 1 ex Rörö, Ö-ö 23–28 dec (David Lundgren, Niklas Aronsson, Ola Wennberg, Hans Börjesson, Hans Bister).

Gulärsla *Motacilla flava* 6-7, fe

Åtminstone 1 par häckade vid Torslandaviken, Hisingen (Bo Brinkhoff m fl); kanske rörde det sig om fler par än så på lokalen. Indikationer finns även från Nordreälvstranden, också Hisingen. **Fenologi:** Första gulärslan noterades 25 april, sista för hösten 9 oktober. Den sistnämnda uppgiften gäller en fågel som uppehöll sig på Rörö, Öckerö 7–9 oktober (Uno Unger, Hans Börjesson). Den näst senaste sågs 26 september.

”Svarthuvad gulärsla” *Motacilla f. feldegg* Rr

Underkänt fynd: Bohusläns enda fynd av den här gulärslerasen (som häckar på Balkan och i södra Ukraina, samt vidare österut till Kazakstan-Kina) underkändes då Raritetskommittén nyligen återgranskade samtliga fynd som gjorts i landet. Fyndet av 1 ex vid Mollön, Uddevalla 28 april 1998 stryks därmed. 36 av de 45 fynd som gjorts fram t o m 2008 ströks, varför vår *feldegg* långt ifrån var ensam om detta öde. Främsta anledningen till underkännandet av bohusfyndet var att inga foton fanns.

Forsärsla *Motacilla cinerea* H, fe

Antalet vinterfynd blev ganska exakt detsamma som under 2007: 4 fynd (4-5 ex) under januari–februari och 4 fynd (4 ex) under december. Fynddetaljer nedan.

Föråret: 1 ex Borealis-Jordhammarsviken, båda Stenungsund 2 jan–4 feb (Thomas Liebig, Christer Lind, Lasse Svensson m fl). 1 ex Bulycke, Torslanda, H-n 20 jan (Göran Persson). 1 ex Fossum, U-a 26 jan (Hans Petersson). 1 ex Kyrkebäckens utlopp, Ytterby, K-v 28 feb (Peter Strandvik). **Efteråret:** 1 ex Borealis-Jordhammarsviken, båda Stenungsund 4–21 dec (Lasse Svensson, Martin Larsson, Magnus Larsson). 1 ex Bäckebols industriområde, H-n 5 dec (Jan Hellström). 1 ex Lysegården, Romelanda, K-v 11 dec (Patrik Hansson). 1 ex Kyrkoruinens båtslip, Ytterby, K-v 23 dec (Peter Strandvik).

Sädesärsla *Motacilla alba* anm.värt

Vinterfynd: 1 ex sågs i Dingle, Munkedal 6 februari (gnm Lennart Hermansson); rastillhörigheten är inte känd. Nästa ”vanliga” sädesärsla sågs 19 mars. 1 ex höll till i Skeppsviken, Uddevalla 19 november–19 december (Sören Salling m fl) och 1 ex sågs vid Halsevägen, Halsefjorden, Stenungsund 7 december (Thomas Liebig, Christer Lind, Martin Samuelsson).

”Engelsk sädesärsla” *Motacilla alba yarrellii* Rr

Tre fynd gjordes i landskapet detta år: två i Tanum (varav ett rent *yarrellii*-par som häckade!) och ett på Tjörn.

1 ad hane Valsäng, Klövedal, T-n 14 mar (Anders Lindegren, Krister Svanvik, Owe Hougström). 1 par häckade, och i slutet av maj sågs flygga ungar, vid Tanumshede, T-m (Sverker Thoresson, Göran Strömberg). 1 hane Fossum, Tanumshede, T-m 13 maj (Sverker Thoresson).

Sidensvans *Bombycilla garrulus* anm.värt

Under våren sågs som mest 70 ex, och sista rapporten är från 2 maj. Första höstnoteringen kom 9 oktober, och de största rapporterade siffrorna under efteråret är 500 ex, som sågs vid både Kungshamn-Smögen (Sotenäs) och Hamburgö (Tanum) runt månadsskiftet oktober–november.

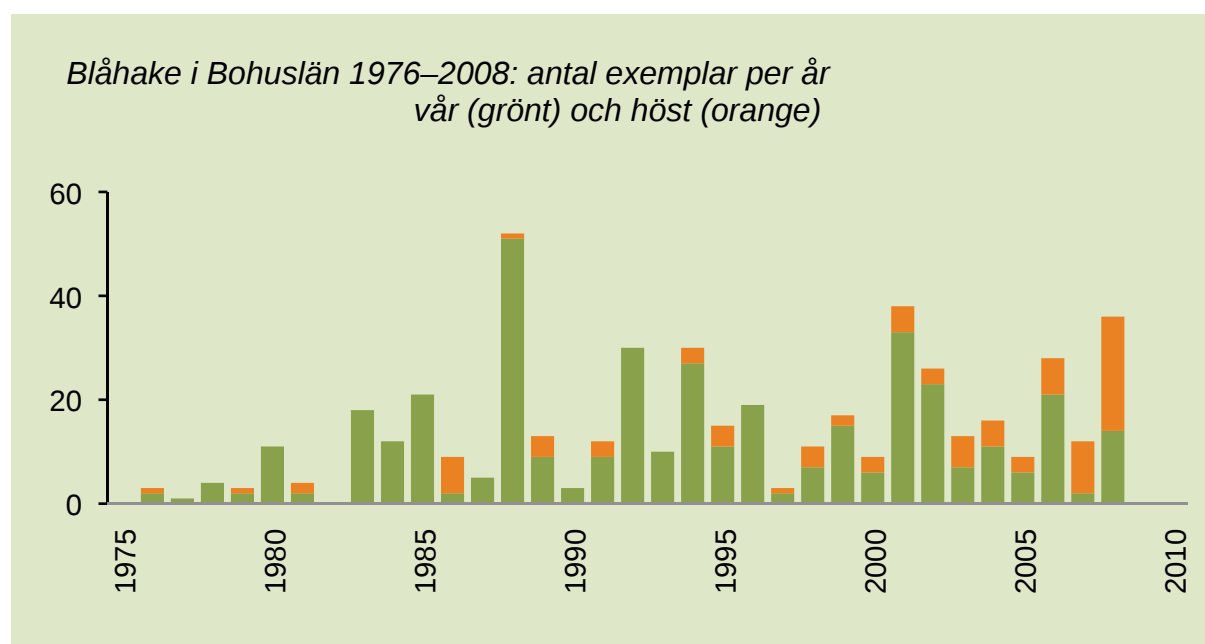
Näktergal *Luscinia luscinia*

Ca 180 sjungande fåglar har rapporterats, och i likhet med de två föregående åren står Hisingen för närmare en tredjedel av totalsumman. Inga konstaterade häckningar. Årets första inrapporterade sjungande näktergalar hördes 2 maj på Stora Kornö, Lysekil. Kommunfördelning av sjungande fåglar återfinns nedan.

S-ad	T-m	S-s	M-l	L-l	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö	Totalt
6	7	23	10	6	3	5	15	13	2	28	50	13	181

Blåhake *Luscinia svecica*

Hela 36 ex påträffades under året, varav 14 ex under vårsträcket (6–22 maj) och 22 ex under höststräcket (21 augusti–21 september). Detta är den högsta årssumman sedan 2001, då 38 ex observerades. Rekordåret 1988 rapporterades 52 ex. Höstsiffran 2008 är den högsta som noterats. Det är andra året i rad som höstfåglarna är fler än vårfåglarna. Strömstad hade överlägset flest blåhakar (16 ex, varav inte mindre än 13 på höststräcket), medan både Orust och Tjörn saknar fynd detta år. Samtliga observationer utom en gjordes på öar eller kustnära lokaler. **Kommunfördelning:** Strömstad 16, Tanum 1, Sotenäs 7, Uddevalla 2, Stenungsund 2, Kungälv 3, Hisingen 1 och Öckerö 4.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Inga konstaterade häckningar, men väl två-tre permanenta revir, alla i Uddevalla hamn med omgivning. I övrigt gjordes 12 vårfynd, 1 sommarfynd och 7 fynd under hösten. Samtliga återfinns nedan.

Permanent revir: 1 par Kasen, U-a 4 maj–5 aug (Hans Petersson, Stefan Malm, Peter Nilsson m fl). 1 par trolig häckning Skeppsviken, U-a hamn (gnm Ingemar Strid). 1 hane Södra hamnen, U-a 20 maj–21 jul (Lennart Wahlén, Tobias Källqvist, Göran Silvemark). Möjligen rör det sig om samma fåglar vid de två senare lokalerna, som ligger nära varandra.

Övriga fynd, Strömstad: 1 honf Gamla soptippen 13 sep (Matti Åhlund) och 1 ex samma lokal 22 sep (Lars Åke Karlgren). **Tanum:** 1 hane Heestrand 26 maj (Thorsten Gansing). **Sotenäs:** 1 hona Haby 10 maj (Hans-Olof Johansson). 1 ex Fykan 24 sep (Hans Petersson, Kenneth Johansson). **Lysekil:** 1 honf Lyse 28 aug (Ingemar Åhlund). **Uddevalla:** 1 hane Gröngatan 7 apr och 1 ex samma lokal 23 jun (Hans Petersson). 1 honf G:a regementsomr 25 apr (Lars Viktorsson). 1 ex Sörvik 14 maj (Nisse Henriksson). 1 1K Fröland-Kärre 4 sep (Curt Josefsson). 1 1K Holmen, Lane-Ryr 18 sep (Hans Petersson). **Orust:** 1 hona Käringön 1 maj (Folke Sjöberg) och 1 ex samma lokal 18 maj (Jonas Smålander). **Tjörn:** 1 honf Härön 15 apr (Owe Hougström, Kåre Ström). **Kungälv:** 1 honf Marstrandsön 6 apr (Peter Strandvik). 1 hona Glose Brattgård 19 apr (Karl-Johan Bondeson). 1 honf Mjölkekilen, Koön 27 apr (Peter Strandvik). 1 honf Pompa strandäng 12 sep (Peter Strandvik, Karl-Johan Bondeson). **Hisingen:** 1 ex Torslandaviken 13 sep (Pelle Melander Ekberg). **Öckerö:** 1 honf Rörö 22 apr (David Lundgren).

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus* fe

Fenologi: Första vårfyndet kom 25 april, sista under hösten 20 oktober.

Buskskvätta *Saxicola rubetra* fe, anm.värt

Fenologi: De första vårobsarna gjordes 25 april. Årets sista buskskvätta sågs så sent som 26 oktober.

Oktoberfynd: 1 1K Öxnäs, Säve, K-v 2–3 okt (Björn Dellming, Magnus Larsson). 1 ex Torslandaviken, H-n 2 okt (Ulf Sjögren). 1 ex födosökande Långåker, Havstenssund, T-m 26 okt (Lennart Elg).

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus* Rr

Totalt 16 fynd (19 ex): 13 fynd (16 ex) av västlig, 1 fynd (1 ex) av östlig och 2 fynd (2 ex) av ej rasbestämda svarthakade buskskvättor. Därmed har 48 fynd (52 ex) gjorts i Bohuslän, 34 fynd (38 ex) av västliga, 5 fynd (5 ex) av vitgumpade och 9 fynd (9 ex) av ej rasbestämda.

Ej rasbestämda fynd (ingen djärv gissning att de var västliga): 1 hona Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 15 apr (Thorsten Gansing m fl). 1 hane Grosshamn, Ramsvikslandet 11 nov (Thomas Ring, Joachim Thelin).

”Västlig svarthakad buskskvätta” *Saxicola t. rubicola* Rr

Rena invasionen: 13 fynd av 16 ex av västliga, alla utom två fynd (2 ex) från våren. Även i övriga Sydverige noterades höga vårsiffror. Fynden följer på nästa sida.

"Vitgumpad buskskvätta". Haby, Ramsvikslandet, Sotenäs 19 oktober 2008.
Foto: Thomas Bernhardsson.

1 hona Haby bukt-Dammbacken, Ramsvikslandet, S-s 27 feb–3 mar (Kenneth Johansson m fl).
1 par Karingön, O-t 1–2 mar (Folke Sjöberg). 1 par Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 2 mar (Lars Sölsnaes m fl). 1 hona Tjurpannan, T-m 3 mar (Matti Åhlund). 1 hona Sandviken, Rörö, Ö-ö 16 mar (Per Arne Lindgren). 1 hane Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 23–27 mar (Lars Sölsnaes m fl). 1 hane Rörö, Ö-ö 27–31 mar (David Lundgren m fl). 1 par Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 30 mar (Lars Sölsnaes, Jonas Sölsnaes). 1 hane Tjurpannan, T-m 30 mar (Matti Åhlund).
1 hona Gamla flygfältet, Torslandaviken, H-n 21 mar (David Lundgren m fl). 1 hane Fröländ, U-a 2–3 maj (*Curt Josefsson, Peter Nilsson, Hans Petersson). 1 hane Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 3 maj (Tomas Eldh). 1 hona Tångevik, Ramsvikslandet, S-s 26–27 okt (Jan Pålsgård m fl).

"Vitgumpad buskskvätta" *Saxicola t. maurus/stejnegeri* Rr

En honfärgad individ sågs vid Haby, Ramsvikslandet, Sotenäs 19 oktober (*Göran Strömberg, Thomas Bernhardsson m fl; se foto ovan). Detta är femte gången som en fågel ur denna rasgrupp påträffas i landskapet; de tidigare utgörs av 1 ex Hällingedalen, Ramsvikslandet 13 november 1977, 1 hane Myren, Malmön 28 september–2 oktober 2005, 1 hane Kärrsviken, Rörö, Öckerö 1–2 oktober 2006 och 1 honfärgad Ursholmen, Koster, Strömstad 3 oktober 2006. Sotenäs står således för tre av de fem rara skvättorna.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe* fe

Fenologi: Första vårobsen gjordes 3 april, sista under hösten 28 oktober.

Mängduppgifter: 50 ex Rörö, Öckerö 10 maj (Christer Fält). 100 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs 13 september (Magnus Larsson, Martin Larsson).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Under 2007 noterades ett nytt årsrekord i landskapet, ca 200 ex, men den noteringen överträffades med råge detta år: ca 240 ex inräknades runtom i landskapet, fördelade på ca 230 ex under vårsträcket (10 april–13 maj) och cirka 10 ex under hösten (18 oktober–19 november). Enda kommunerna utan fynd blev Lilla Edet och Munkedal.

Toppdagen under vårsträcket inföll 27 april, då fantastiska 110 ex rapporterades. De högsta siffrorna den dagen – och under året – var 40 ex Hamburgö, Tanum (Jan-Åke Hansson), 28 ex Fykan, Ramsvikslandet, Sotenäs (Lars Sölsnaes, Jonas Sölsnaes) och 11 ex Korsnäs, Tjörnö, Strömstad (Matti Åhlund). Dagen efter fanns bl a 18 ex kvar (eller var det nya fåglar?) på Hamburgö; dessa har dock inte räknats in i siffrorna ovan. Ytterligare en tvåsiffrig notering finns från vårsträcket, nämligen 10 ex Ramsvikslandet 2 maj (Stig Giaever).

Gammalt vinterfynd: 1 ad hane vid Nordens ark, Åbyfjorden, Sotenäs 15 januari 1993 (Ulf Lindell). Vinterfynd är mycket ovanliga.

Björktrast *Turdus pilaris* anm.värt

Noteringar över 1000 ex: 1000 ex födosökande Hönö kyrkogård, Hönö, Öckerö 30 okt (Hans Zachrisson). 2653 ex str S Kårsund, Klövedal, Tjörn 30 okt (Per Undeland). 2700 ex födosökande Torgonö, Strömstad 30 okt (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).

Taltrast *Turdus philomelos* 12-2, fe

Tre januari- och ett februarifynd, samtliga gällande ensamma fåglar, gjordes i mellersta och södra delen av landskapet. Nästa notering handlar om en sjungande fågel 13 mars. Sista noteringen för året gjordes 16 november.

Dubbeltrast *Turdus viscivorus* 12-2, fe

Under januari–februari gjordes sex fynd (7 ex). I december sågs 1 ex vid Tofta gård, Kungälv, vid fem tillfällen mellan 3–30:e; dessutom två fynd (3 ex) från Strömstad kommun och ett från Lysekil (2 ex). Totalt sågs alltså minst 6 ex under årets sista månad.

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Sammanlagt har ca 59 sjungande fåglar rapporterats, vilket är en rätt normal siffra numera. Precis som vanligt dominerar Hisingen stort (ca 34 ex), följd av Kungälv (11), Tanum (6), Lilla Edet (3), Lysekil (2) samt Uddevalla, Munkedal och Öckerö (vardera 1). Arten hördes under perioden 2 maj–7 augusti.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

En sjungade fågel påträffades vid Funneshultssjön, Uddevalla 12–23 juni (Peter

Nilsson, Jan-Erik Johansson, Christian Carlsson m fl). Detta innebär att 32 fynd (lika många ex) gjorts i landskapet.

Vassångare *Locustella luscinioides* Rr

Bohusläns tredje vassångare sjöng i Rördammen, Öckerö 27–28 april (Bengt Karlsson m fl). De tidigare fynden är båda från Hisingen, och gäller 1 sjungande Kvillängen 20–22 juni 1964 och 1 sjungande Svankällan 2–20 juni 1994. Att nästa fågel skulle dyka upp i just Öckerö kommun var nog rätt oväntat. I Sverige har 580 ex påträffats till och med 2007, och häckning har konstaterats ett flertal gånger (på senare år framför allt vid Tåkern). Datumet för årets fynd kan tyckas tidigt, men arten förefaller anlända tidigare på våren än andra locustellor.

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Totalt har ca 62 sjungande fåglar rapporterats. I likhet med tidigare år återfanns nästan samtliga i den södra delen av landskapet, närmare bestämt i Hisingens bohusdel (ca 30 ex) och Kungälv (19). Resterande smulor fördelades på Strömstad 3, Orust 2, Lilla Edet 2, Öckerö 2 och Tanum, Sotenäs, Munkedal och Uddevalla 1 vardera. Den tidigaste sävsångaren hördes sjunga 30 april, årets sista notering utgörs av en fågel som kontrollerades vid Industriängarna, Stenungsund 23 september. En udda notering utgörs av den 1K-fågel som provade sin sångförmåga vid Klövedal, Tjörn 7 september (Per Undeland).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* Rr

Efter det fantastiska året 2007, då tre sjungande busksångare påträffades plus en konstaterad häckning, följde ännu ett gott år: hela fyra sjungande fåglar hittades under 2008. Två av dem är de klart västligaste som någonsin hörts i landet, eftersom de satt vid Bastevik på Nord-Koster. Fynden är de första för Strömstads kommun. Detta är också tredje året i rad arten påträffas i landskapet. Därmed har 15 fynd gjorts i Bohuslän (häckningen räknas som ett enda fynd; totalt blir det 18 ex). Fördelningen mellan kommunerna är Tanum 3 fynd, Strömstad 2, Hisingen 2, Kungälv 2, Orust 2, Lilla Edet 2, Munkedal 1 och Uddevalla 1. Fynddetaljer nedan.

Som mest 2 ex sj Bastevik, Nord-Koster, S-ad: 1 sj 5–6 jun (Matti Åhlund), 2 sj inom hörhåll från varandra 7 jun (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund, Folke Bengtsson) och 1 tillfälligt sj 16 jun (Peter Lindberg). 1 sj Bäck, Torskog, L-E 14–18 jun (*Peter Strandvik, Leif Andersson, Elon Wismén). 1 sj Valnäs ind.omr, Ytterby, K-v 17–21 jun (*Peter Strandvik, Lars Gustafsson, Peter Hvass).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris* fe

Fenologi: Första kärrsångaren sjöng 11 maj, medan årets sista fynd gjordes vid ringmärkning 12 september.

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus* fe

Fenologi: Första rörsångaren sjöng 28 april, medan det sista fyndet för året var extremt sent: 1 ex Torslandaviken, Hisingen 1 november (Hans Börjesson m fl). Det näst senaste gjordes på samma lokal 16 oktober (Johan Svedholm).

Höksångare *Sylvia nisoria*

Bara två fynd, varav det ena i september vid ringmärkning. Av *Svalan* att döma har inte de senaste årens möjliga häckningslokaler, Kalvön-Lindön och Tjurpannan, besökts under lämplig tid detta år.

1 hane Syd-Långö, S-ad 5 jul (Nils Notelid). 1 1K ringm Industriängarna, S-nd 13 sep (Thomas Liebig, Martin Samuelsson).

Ärtsångare *Sylvia curruca* fe

Fenologi: Första obsen gjordes 24 april, sista för året 23 september.

Törnsångare *Sylvia communis* fe

Fenologi: Första fyndet gjordes 29 april, sista 15 september.

Trädgårdssångare *Sylvia borin* fe

Fenologi: Första fyndet gjordes 4 maj, sista vid ringmärkning 7 oktober (näst sista 21 september). Oktoberfynd är ovanliga.

Svarthätta *Sylvia atricapilla* 12-2, fe

Första sjungande svarthättan hördes 21 april. Vinterfynden redovisas nedan.

1 ex Svenshögen, S-nd 20 jan (Lasse Svensson). 1 hona Håkebacken, Fjällbacka, T-m 3–10 feb (Lennart Elg). 1 ad hane Kode, S-nd 11–16 feb (Kjell-Åke Sällström). 1 hane Hönö kyrkogård, Hönö, Ö-ö 12 dec (Hans Zachrisson). 1 hona Norra Fyrljusvägen, Hällsvik, Torslanda, H-n 24 dec (Niklas Aronsson).

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* Rr

Tre fynd gjordes i slutet av september, två i Öckerö kommun och ett i Uddevalla. Den första sågs redan den 21:e, vilket är det tidigaste datumet hittills. Fjärde året i rad med fynd. Fågeln vid Holmen, Lane-Ryr, Uddevalla (se foto nästa sida), utgör det första riktigt utpräglade inlandsfyndet i landskapet (lokalen ligger närmare en mil från saltvattnet), och den stannade dessutom kvar under fyra dagar. Fynddetaljer nedan. Inräknat årets obsar har 29 ex påträffats i Bohuslän, och fördelningen mellan kommunerna är som följer: Öckerö 9, Tanum 4, Uddevalla 3, Kungälv 3, Strömstad 2, Sotenäs 2, Lysekil 2, Stenungsund 2, Orust 1 och Hisingen 1.

1 ex Byn, Rörö, Ö-ö 21 sep (Magnus Unger). 1 ex ringm Sudda, Hönö, Ö-ö 23 sep (Björn Zachrisson). 1 ex Holmen, Lane-Ryr, U-a 25–28 sep (Hans Petersson m fl).

*Taigasångare. Holmen, Lane-Ryr, Uddevalla 26 september 2008.
Foto: Thomas Bernhardson.*

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix* fe

Fenologi: Första grönsångaren hördes sjunga 25 april, och den sista för året sågs så sent som 18 september. Den näst senaste noterades 30 augusti (ringmärktes).

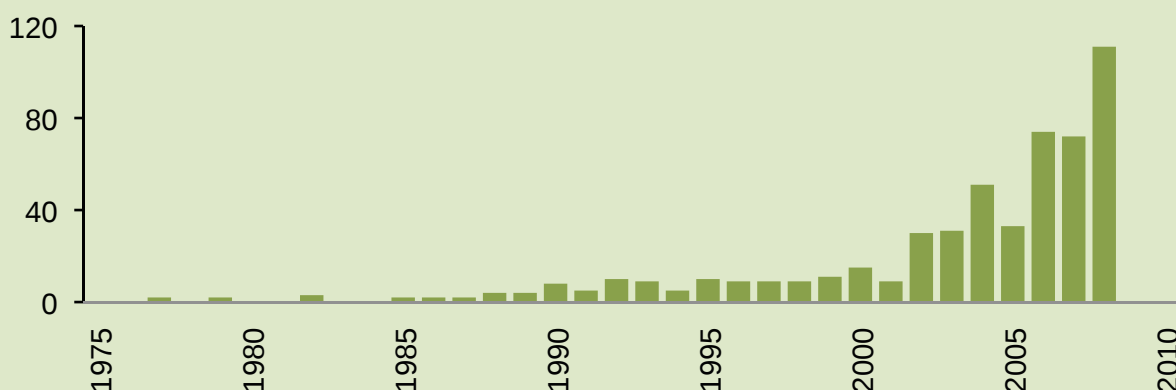
Gransångare *Phylloscopus collybita* 6-8, fe

Minst 111 sjungande ex har rapporterats i landskapet under juni–augusti, fördelade på Strömstad (5), Tanum (5), Sotenäs (3), Lysekil (4), Uddevalla (12), Orust (1), Lilla Edet (1), Stenungsund (10), Tjörn (7), Kungälv (17), Hisingen (36) och Öckerö (10). Bland dessa noterades 30 permanenta revir, 2 konstaterade häckningar och 1 trolig häckning.

Som framgår av diagrammet på nästa sida har antalet sommarsjungande sillsaltare ökat kraftigt under de senaste åren (och antalet 2009 verkar hamna på samma höga nivå som 2008). Dessa fåglar hör säkerligen nästan alla till den sydliga rasen *P. c. collybita*, som invandrat till Sydsverige under de senaste 30-40 åren. Sjungande gransångare i april-maj kan också vara fåglar av rasen *P. c. abietinus* på väg till sina nordliga häckningsplatser (mellersta Värmland-mellersta Uppland och norrut). I motsats till de sydliga har de nordliga gransångarna minskat i antal. Enstaka gransångarhäckningar (ras okänd) i Bohuslän rapporterades redan under 1960- och 1970-talet (Strandvik, *Fåglar på Västkusten* 2/1984).

Fenologi: Första noteringen är från 18 mars, första sjungande fågeln från 30 mars och sista obsen för året från 9 november. Inga vinterfynd detta år.

Gransångare i Bohuslän 1976–2008: antal sjungande i juni–augusti per år

Lövsångare *Phylloscopus trochilus* fe

Fenologi: Första fyndet för året gjordes 13 april, medan årets sista var mycket sent: 1 ad ringmärktes på Industriängarna, Stenungsund 29 oktober (Thomas Liebig). Det näst senaste gjordes 28 september.

Grå flugsnappare *Muscicapa striata* fe

Fenologi: Första fågelns hördes 5 maj, andra 11 maj. Den sista observationen rapporterades 24 september.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Ett fynd gjordes under året, tillika det första höstfyndet sedan 2002: 1 ad hane Kalvön, Havstenssunds skärgård, Tanum 30 augusti (Fredrik Spak).

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca* fe

Fenologi: Första för året noterades 23 april, sista 21 september.

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Häckning konstaterad vid Tofta kile, Kungälv. Som mest under häckningstid sågs 40 ex, de flesta 1K, 4 juli. Högsta vårsiffran vid Tofta kile var 25 ex 26 mars. Högsta höstsiffran: 70 ex 21 september (samtliga uppgifter Peter Hvass). Dessutom tillfälligt noterad under häckningstid vid ytterligare sju lokaler: Kollungeröd vatten, Orust (1-5 ex 20-22 april, Torbjörn Janson, Marie Ögren, Stefan Oscarsson); Åkers kile, Uddevalla (3 ex 19 juli, Lasse Svensson); Kyrkoruinens båtslip, Kungälv (1 ex 15 april, Peter Strandvik); Lagmansholmen, Hisingen (1 ex 4 maj, Johan Svedholm); Gullö, Säve (1 ex 5 maj, Tina Widén);

Korseberget, Kungälv (5 ex 14 maj, Peter Strandvik) och Kyrkeby Sandvik, Kungälv (2 ex 23 maj, Peter Strandvik).

Utanför häckningstid rapporterad från ytterligare omkring 10 lokaler, varav bara en norr om Uddevalla.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Fem tillfälligt sjungande fåglar hördes mellan 24 maj–2 juni, dvs under artens normala vårsträck. Sjunde året i rad med gästande gyllingar – vi börjar bli riktigt bortskämda... Sammanlagt finns nu 70 fynd (73 ex) i Bohuslän. Fynddetaljer nedan.

1 sj Kallhed, Björlanda, H-n 24 maj (Kjell Wassenius). 1 2K Stranderäng, Åbyfjorden, L-l/S-s 25 maj (Jan Pålsgård). 1 sj Valla, T-n 27 maj (Staffan Tymark). 1 ad sj Askesby, Säve, H-n 1 jun (Lennart Larsson). 1 sj Lysegården, Romelanda, K-v 2 jun (Patrik Hansson).

Isabellatörnskata *Lanius isabellinus* Rr

Västkustens första och landets 13:e fynd av isabellatörnskata blev i ordets rätta bemärkelse ett riktigt dragplåster på Hållö: 1 adult hane var stationär på Hållö, Sotenäs 18 oktober–2 november (Jan Artursson, Stig-Arne Cardevik m fl). Se foto på omslaget. Fågeln tillhörde rasen *isabellinus*, som häckar i Mongoliet och angränsande delar av Sibirien och Kina. Se artikeln i *Fåglar i Bohuslän* 2/2008 för mer detaljer.

Törnskata *Lanius collurio* fe

Fenologi: Första törnskatan sågs 5 maj, sista för året 14 september.

Varfågel *Lanius excubitor* 5-7, fe

Fenologi: Senaste vårfyndet gjordes 17 april, första för hösten 14 september.

Svartkråka *Corvus corone corone*

Minst 6 fynd (omfattande minst 7 ex) gjordes i landskapet detta år.

1 ex Hermansby, K-v 7 mar (Peter Strandvik). 1 ex Västerlanda, L-E 27 apr (Magnus Larsson, Martin Larsson). Minst 2 ex Nordre älvs fjord-Torslandaviken, H-n 28–29 apr (Johan Svedholm, Magnus Lundström m fl). 1 ex Ellene, Hunnebostrand, S-s 29 apr (Thomas Ring). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 10 maj (Håkan Thorstensson). 1 ex Bremnäs, Lycke, K-v 12 nov (Peter Strandvik).

Steglits *Carduelis carduelis*

Två lokaler med permanenta revir har rapporterats: 2 ex Hjärtum, Lilla Edet 19 april–30 maj och 3 ex Bollestad, Kareby, Kungälv 5 juni–5 augusti. Dessutom har ytterligare sex lokaler med sjungande fåglar i maj–juni rapporterats, fördelade på Kungälv (2), Stenungsund, Uddevalla, Orust och Lysekil. Fröländ i Uddevalla

saknade detta år häckande par, efter att arten häckat inom området sedan åtminstone 2004 (Curt Josefsson, muntl).

Hämpling *Carduelis cannabina* fe

Fenologi: Första hämplingarna visade sig 14 mars, de sista på ordinarie sträcktid 6 november. **Ett vinterfynd:** 8 ex Svanesund, O-t 20 dec (Martin Samuelsson).

Flockar över 100 ex: 100 ex Kyrkofjäll, Klövedal, T-n 9 aug (Per Undeland). 150 ex Tofta gård, Lycke, K-v 24 aug (Peter Hvass). 100 ex Breviks kile, T-n 31 aug (Anders Lindegren). 100 ex Kyrkoruinen, Ytterby, K-v 5 okt (Lars Gustafsson).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris* fe

Fenologi: De sista vinterhämplingarna för våren observerades 4 maj, de näst sista 19 april. Första höstrapporten kom redan 7 september, men det var först i början av oktober som observationerna blev regelbundna. Årets största flock: 60 ex Torslandaviken, Hisingen 24 mars (Jan Johansson, Kajsa Gustafsson).

Snösiska *Carduelis hornemanni* Rr

Ett godkänt fynd finns från 2008: 1 ex Torslandaviken, Hisingen 30 december (Hans Börjesson).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Bohuslän berördes i blygsam omfattning av den glesa invasion som ägde rum i Götaland under augusti–oktober: fyra fynd (omfattande 5 ex) noterades mellan 16 augusti–5 oktober, samtliga i södra delen av landskapet. Detaljer nedan.

1 1K str Krossholmen, Torslanda, H-n 16 aug (Johan Svedholm). 2 ex str S Smedjegatan, Marstrand, K-v 16 aug (Peter Strandvik). 1 ex Sudda, Hönö, Ö-ö 17 sep (Björn Zachrisson). 1 hontecknad Hönö Kyrkogård, Ö-ö 4–5 okt (Bengt Karlsson m fl).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Under perioden 2002–2006 rapporterades över 50 sjungande rosenfinkar per år i Bohuslän, men under 2007 sjönk siffran till 38. I år blev det ännu färre, ca 34 sjungande ex. Strömsvattnet vid Strömstad håller dock ställningarna med sina 11 revir. Ett nordsträckande ex noterades dessutom vid Nösnäs, Stenungsund 21 maj (Per Björkman). Artens behagliga strof hördes detta år från 13 maj och fram till 1 juli. Ett sensommarfynd föreligger också: 1 honfärgad Fröland, Uddevalla 13 augusti (Hans Petersson). Nedan framgår hur de sjungande fåglarna fördelade sig mellan kommunerna.

S-ad	T-m	S-s	M-l	L-l	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö	Totalt
13	0	1	1	1	2	4	2	0	1	2	6	1	34

*Vinterdvärgsparv 1. Bukilen, Resteröd, Uddevalla 6 januari 2008.
Foto: Tommy Ek.*

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Ännu ett dåligt år för arten i Bohuslän: totalt gjordes 26 fynd (33 ex), fördelade på 9 (11 ex) under perioden 30 mars–30 april, och 17 (21 ex) mellan 3 september–2 november. Årets noteringar är därmed näst intill identiska med de som gjordes under 2007, och då som nu handlade ingen obs om fler än 3 ex.

Snösparv *Plectrophenax nivalis* fe

Fenologi: Sista vårobsen 23 april, näst sista 3 april. Första höstobsen 5 oktober.

Största flockarna under året: 60 ex Mörholmen, Nord-Koster, S-ad 1 nov (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). 50 ex rast Väderöarna, T-m 4 nov (Peter Grahn, Jan Grahn).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Inga vårfynd detta år, men däremot 10 höstfynd (omfattande totalt 13 ex) mellan 17 augusti–14 september, dvs samma antal som under 2007. Två riktigt hyfsade ortolanår med bohuslänska mått mätt. Ett äldre fynd redovisas också nedan.

1 ex str Långvalsliden, Herrestad, U-a 17 aug (Jörgen Olsson). 2 ex Krossholmen, Torslanda, H-n 23 aug (Hans Börjesson). 2 ex, varav 1 str, Sandvik, Torslanda, H-n 23 aug (Hans Börjesson). 1 ex str S Krossholmen, Torslanda, H-n 25 aug (Johan Svedholm). 1 ex str Glose hamn, Ryskärsfjorden, K-v 29 aug (Peter Strandvik). 1 ex str Ödsmåls kile, K-v 1 sep (Magnus Larsson). 2 ex str Kyrkoruinens båtslip, Ytterby, K-v 1 sep (Peter Strandvik). 1 ex str Forshällaskolan, Forshälla, U-a 5 sep (Peter Backman). 1 ex str Holmen, Lane-Ryr, U-a 7 sep (Hans Petersson). 1 ex str Holmen, Lane-Ryr, U-a 14 sep (Hans Petersson).

Äldre fynd: 1 ex str O Rörö, Ö-ö 1 maj 2006 (Magnus Unger).

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* Rr

Landskapet begåvades med ytterligare två vinterfynd detta år: 1 ex Bukilen, Resteröd, Uddevalla 6 januari (Tommy Ek) och 1 ex Apleröd, Ödsmål, Stenungsund 21–24 mars (*Thomas Liebig, Magnus Larsson, Martin Larsson m fl). Den sistnämnda fågeln höll till vid Thomas egen fågelmatning. Se foton på sidan 55 och 57. Tre vinterfynd gjordes så sent som under januari–mars 2006, varför man nästan kan få för sig att dvärgsparven så smått försöker etablera ett nytt övervintringsområde. Normalt återfinns arten vintertid främst i Kina och Sydostasien.

Samtliga 9 bohuslänska fynd gäller ensamma fåglar, och **fördelningen mellan kommunerna** är som följer: Stenungsund 2, Uddevalla 2, Öckerö, Hisingen, Orust, Tanum och Kungälv 1 vardera. **Månadsvis**, räknat från första fynddatumet: januari 3, mars 2, september 1 och oktober 3.

Sävsparv *Emberiza schoeniclus* 12-2

En normal vinterfyndbild: 3 fynd i januari (4 ex), 3 i februari (4 ex) och 5 i december (8 ex). Den första sjungande sävsparven rapporterades 11 mars.

Så här rapporterar du

En fågelrapport blir ingenting utan rapportunderlag, och det är du som står för rapporterna. Vissa rapporterar allt de ser, andra väljer ut det viktigaste. Hur du gör avgör du själv. Det viktigaste är att du rapporterar.

När?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd så snart som möjligt efter observationstillfället. Dels för att det kan finnas andra personer som är intresserade att se just det du sett, och dels för att det minskar risken att du glömmer av att rapportera senare. Vill du trots allt skicka en årssammanställning är det naturligtvis bättre än att inte rapportera alls. Adress hittar du nedan.

Vad?

Rapporterar du till Artportalen (se nedan) är det helt upp till dig hur mycket du rapporterar. Vill du lägga in alla dina fynd går det bra, vill du bara lägga in en del går också det bra. Vi vill dock gärna att du åtminstone rapporterar motsvarande det vi presenterar i den här fågelrapporten. För en detaljerad **rapportmall** art för art, se www.artportalen.se/birds/fyndstatus.asp (välj Bohuslän under rapportområde och klicka på **Ändra urval**).

Hur?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd via Artportalen (Svalan) på

Vinterdvärgsparv 2. Apleröd, Ödsmål, Stenungsund 21 mars 2008.
Foto: Martin Larsson.

adress www.artportalen.se/birds. Inmatning kan göras direkt via onlineformulär eller via Excel, och är smidigt när man väl fått in vanan. Hjälp att komma igång hittar du på www.kustobsar.se under sektionen *Rapportera*. Om du saknar tillgång till internet går det fortfarande bra att skicka in en årssammanställning till nedanstående adress (om du har minsta möjlighet att själv lägga in dina fynd är vi mycket tacksamma om du gör det eftersom det besparar oss mycket arbete).

Raritetsrapporter

För vissa fynd (rariteter och extremt tidiga/sena fynd) kräver vi att en beskrivning av fyndet lämnas in. Om det finns bilder på fågeln behöver beskrivningen inte vara lika omfattande som när bilder saknas. Har du rapporterat dina fynd via Artportalen (se ovan) kommer observationen att finnas under rubriken *Odokumenterade Rk- och Rrk-arter* (även kallad *skuldlistan*) som visas på första sidan när du loggat in. Följ länkarna och fyll i din rapport direkt på skärmen. Vill du skicka in en rapport via post eller e-post använder du adresserna nedan. Vi ser dock helst att rapporten läggs in via Artportalen. Vilka arter som kräver beskrivning framgår av rapportmallen (se ovan).

Rapportmottagare Lars Viktorsson, Stenbackevägen 5, 451 34 Uddevalla
E-post: lars.v@spray.se Tel 0522-860 37

Ovanstående text är plagierad från *Fåglar i Göteborgstrakten* 2007

Bo lugnt och skönt i våra stugor och lägenheter
mitt i Ramsvikslandets naturreservat.

Öppet året om

Helena & Martin Bohlin

Ramsviks Övergård

Hunnebostrand

0523-581 84

070-494 38 26

martin.bohlin@telia.com

www.ramsviksovergard.se

Styrelsen i Bohusläns Ornitologiska Förening

(listan gäller fram till årsmötet 2010)

Ordförande	Ove Hougström owe.h@telia.com Tel 0303-818 23, mobil 0706-99 58 83
Sekreterare	Sussie Carlström sussie@alltidreklam.se Tel 0522-184 01, mobil 0736-90 41 60
Kassör	Kenneth Johansson kennethgjohansson@telia.com Tel 0522-375 24, mobil 0702-31 65 91
Ledamöter	Lennart Hermansson kurt.lennart@telia.com Tel 0524-213 38, mobil 0702-67 05 84 Jan Artursson soteguiden@telia.com Tel 0523-301 31, mobil 0703-53 70 62
Suppleanter	Maria Johannessen amalia@telia.com Tel 0304-67 87 87, mobil 0708-68 44 45 Stefan Malm stefan.malm@statoil.com Tel 031-43 34 00, mobil 0738-00 86 07

Kommunombud

Kungälv	Gunnar Wikman	Tel 0303-22 00 62
Lysekil	Mats Tunsvik	Tel 0523-403 44
Munkedal	Joachim Thelin	Tel 0524-127 93
Orust	Stefan Oscarsson	Tel 0304-107 54
Sotenäs	Jan Artursson	Tel 0523-301 31
Stenungsund	Magnus Larsson	Tel 0303-845 33
Strömstad	Kent Wilhelmsson	Tel 0526-127 55
Tanum	Göran Strömberg	Tel 0525-292 95
Tjörn	Per Undeland	Tel 031-25 85 53
Uddevalla	Ronny Charlesson	Tel 0522-233 61

Rapportmottagare

Lars Viktorsson Stenbackevägen 5, 451 34 Uddevalla
E-post: lars.v@spray.se Tel 0522-860 37

Bilden på föregående sida

Ringtrast på Ramsvikslandet 24 april 2007.

Foto: Elvor Ohlin (<http://picasaweb.google.se/Elvorfoto>)

Bohusläns Ornitologiska Förening 2009